JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1859. Zaturdag, 24 September, N°. 77.

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij LE ROY & Co., te **Pasaroean** bij WEIJERMANS & Co., te **Cheribon** bij BLOK & RUZETTE, te **Tagal** bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT, te **Madioen** bij G. A. HOGENRAAD, te **Padang** bij H. R. VAN WIJK, Rzn., voor de Buitenbezittingen bij de Agenten der Stoomschepen van den Heer W. CORES DE VRIES en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te **Amsterdam**.

Prijs per half jaar voor *Batavia*.................... ƒ 12,50.
„ „ „ „ „ *Java*.................... „ 15,—
„ „ „ „ „ *Buitenbezittingen*.......... „ 17,50.
„ „ „ „ „ *Nederland*.................. „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven ***franco.***

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de Vijf woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren twee
BIJVOEGSELS.

Civiel Departement.

Ingetrokken:

Het aan den ambtenaar R. C. van Prehn, laatstelijk adsistent-resident aan Galoe, verleende tweejarig verlof naar Nederland.

Gesteld:

In het genot van wachtgeld, de ambtenaar R. C. van Prehn, laatstelijk adsistent-resident van Galoe.

Benoemd:

Tot inspecteur der cultures in de eerste afdeeling, de hoofdcommies bij de directie der cultures F. G. van Bloemen Waanders.

Tot vendumeester te Palembang C. Boers, secretaris dier residentie.

Tot tweeden commies bij de algemeene boekhouding bij den directeur van finantien, de eerste klerk op dat bureau P. A. Noordhoorn.

Tot tweeden docent in de wis- en natuurkunde aan het gymnasium Willem III, de gewezen docent in de wis- en natuurkunde te Winschoten, W. Schwertzel.

ADVERTENTIEN.

De ambtenaar, belast met de leiding der dienst van de Gouvernements telegrafen in Nederlandsch-Indie, brengt bij deze ter algemeene kennis, dat, ten einde de gezagvoerders of passagiers der Anjer voorbijgaande of aldaar ter reede liggende schepen in de gelegenheid te stellen, telegrafische berigten naar Batavia te zenden, en omgekeerd ook hun berigten kunnen worden aangebragt, bij het telegraafkantoor te Anjer. een seinmast opgerigt en dat kantoor met een volledig stel seinvlaggen voorzien is, om met de schepen te kunnen correspondéren.

Daarbij zal gevolgd worden the universal code of signals for the mercantile marine of all nations bij Marryatt and Richardson.

Deze inrigting wordt met den 10den October aantstaande in dienst gesteld, en zullen derhalve van af dat tijdstip:

1. Alle telegrafische berigten bestemd voor de ter reede of in het gezigt van Anjer liggende schepen door middel der seinvlaggen kosteloos aan de schepen worden medegedeeld.

2. De Anjer voorbij varende of aldaar ter reede liggende schepen, zoo zij berigten per telegraaf wenschen verzonden te hebben, de berigten door seinen aan het telegraaf-kantoor kunnen opgeven.

Vermits evenwel de overseiningskosten dier berigten niet door de afzenders kunnen worden betaald, en de inning daarvan toch behoordt verzekerd te zijn, zoo worden geene andere berigten overgeseind dan, die bestemd zijn:

a. voor de telegraafkantoren Batavia en Weltevreden, en

b. voor personen aldaar woonachtig, die vooraf aan den chef van het telegraafkantoor te Andjer eene schriftelijke verklaring hebben gezonden, dat zij bereid zijn de overseiningskosten te betalen van alle telegrafische berigten, die aan hen worden gezonden van schepen, liggende ter reede van Anjer of aldaar voorbij varende.

Berigten voor andere plaatsen of personen bestemd, worden als niet opgegeven beschouwd en niet overgeseind.

Personen of handelshuizen, die er prijs op stellen, de bedoelde telegrafische berigten te ontvangen, zullen derhalve de hierboven vermelde verklaring tijdig aan den chef van het telegraafkantoor te Anjer behooren in te zenden.

De ondergeteekende ingenieur 1ste klasse, chef der 1ste waterstaats-afdeeling, maakt bij deze bekend, dat ten gevolge gouvernements magtiging op eene den 27sten dezer, door de firma John Pryce, te houden publieke vendutie zal worden verkocht. Voor afbraak. De schoutswoning te Meester-Cornelis met bijgebouwen, daaronder echter niet begrepen de landraadzaal met oppassers woningen, — zijnde de voorwaarden van verkoop ter inzage liggende op het bureau bij genoemden ingenieur te Rijswijk.

De resident van Soerabaija brengt bij deze ter kennis van belanghebbenden, dat op Maandag den 17den October aanstaande, te Poelo, nabij Grissee, voor rekening van den lande in het openbaar zullen worden verkocht: 929 stuks verschillende voor 's Lands dienst afgekeurde Houtwerken.

VENDUTIEN.

Op Maandag, den 26 September, voor de toko van mejufvrouw M. Janet, voor rekening der Bataviasche Weeskamer, als administrerende haren failliete boedel, door Cassalette & Co.

Op Dingsdag, den 27 September, voor het woonhuis van den heer G. H. H. van Zadelhoff, naast de weeskamer, door Cassalette & Co.

en

à 4 pCt. vendusalis, voor het commissiehuis van John Pryce & Co.

Op Woensdag, den 28 September, voor het commissiehuis van Gebr. Roselje & Co.

en

Bij den heer P. Orth, door Gebr. Veit.

Op Donderdag, den 29 September, wegens vertrek, ten huize van den weledg. heer Steck, op Goenoeng-Sahari door Cassalette & Co.

en

Voor het commissiehuis van Abeelen, Dennison & Co.

Op Vrijdag, den 30 September, voor het commissiehuis van van Slooten, Morgan & Co.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de Commissarissen te Banjoemaas van wijlen den europ. fuselier J. G. Perrier,

Door het Collegie van Boedelmeesteren te Batavia, van wijlen den gepensioneerden boomwachter Achmat Poeloe.

Door de Agenten der Bataviasche Wees- en Boedelkamer te Bandong, van wijlen J. Greving Helwig.

Aangekomen Vreemdelingen

van den 21 tot en met den 23 September, 1859.

MARINE HOTEL. E. M. C. Baak, van de Reede. — J. Vos, van Soerabaija. — Hennij, van Soerabaija. — Dr. F. Purcey, van Singapore. — J. D. Farensuter, van Idem, — Cligton Mitshalk, van Idem. — R. H. [illegible], van Banka. — G. J. [illegible], van de Reede

HOTEL DES INDES. J. A. Maij, van Buitenzorg. — von Roessler, van Samarang. — F. W. Overbeck, van Idem. — J. Loudon, van Billiton. — G. Böck, van Samarang.

HOTEL DER NEDERLANDEN. M. W. Zwart, van Singapore. — H. L. Muller, van Idem. — J. de Roever, van de Reede.

Vertrekkende Personen.

A. L. Oger en familie.

Advertentiën.

VIJF-EN-TWINTIG JARIGE
ECHTVEREENIGING
VAN
J. C. OTTEN
EN
H. WELS.

BATAVIA, 24 September 1859 (3066)

Getrouwd:

G. A. MAGNIN
met
L. J. C. S. MOLENBROEK.

BODJONEGORO, 12 *September* 1859.
Algemeene kennisgave. (2999)

Te *Assen*, den 14den Julij 1859, bevallen van eene DOCHTER, vrouwe *M. E. Brumsteede, Servatius.*
Eenige kennisgave. (3059)

Bevallen van eenen ZOON, *W. J. J C. Immink*, geb. *Rijnbende.*
AMSTERDAM, 31 Julij 1859. (3000)

Voorspoedig bevallen van eenen ZOON, de geliefde echtgenoote van H. F. C. W. VON ENDE.
1ste Luit. Infant.
AMBOINA, 4 Augustus 1859
Eenige kennisgave. (3006)

Zeer voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, *C. S. de Ficquelmont, Offerman.*
AMBARAWA, 11 *September* 1859. (2998)

Bevallen van eenen ZOON, vrouwe *C. M. J. Netscher*, geb. *Netscher.*
PEKALONGAN, 14 *September* 1859. (2992)

Bevallen van eene DOCHTER, *C. P. Nonnekens*, echtgenoot van J. ELSENAAR.
BATAVIA, 20 *September* 1859. (2995)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER *L. F. T. Kervel, Roesing van Iersel.*
BATAVIA, 22 *September* 1859. (3045)

Den 23 Julij overleden, op de buitenplaats *Raitershoven* nabij Bergen op Zoom, onze geliefde moeder en behuwdmoeder, de weduwe *C. E. Simons*, geboren *Biesman*, in den ouderdom van 87 jaren.

E. A. C. SIMONS.
H. R. SIMONS.
(3044) geb. *Nelis.*

Op den 3den September jl., is op de reis van Nederland herwaarts aan boord van het Ned. schip *Reijerwaard*, overleden de heer *L. W. E. Bruijgom*, in leven gezagvoerder van dien bodem. (3069)

Op heden overleed in het Militair Hospitaal te Weltevreden, de heer *B. F. Stoffels*, in leven gezagvoerder van het Ned. schip *Nicolaas Witzen*.
BATAVIA, 18 *September* 1859. (3070)

OP DE VENDUTIE
van den 27 September 1859, zullen de ondergeteekenden zonder reserve verkoopen.
29 BRONZEN VUURMONDEN &
20 IJZEREN IDEM
(3021) JOHN. PRYCE EN Co.

NOG EEN SOLDAAT.

(Vervolg.)

2.

Ja, moeder, daar lag ik, een paar honderd passen verwijderd van het dorp St. Amand, een musketkogel in de regter borst en de linker heup door den trap van een kurassierspaard verpletterd, zoodat ik mij naauwelijks kon bewegen, laat staan van de plaats komen. Hoelang ik reeds had gelegen, toen ik uit eene onmagt ontwaakte, weet ik niet. Een of twee uur moet het wel hebben geduurd, want toen ik viel, was het nog helder dag, en thans had de avondschemering zich al over het treurige slagveld uitgespreid. Evenmin is mij bewust, hoe ik ben gevallen. Ongeveer 's avonds te zes uren waren wij met woede op de Franschen losgerukt; met bajonet en kolf vielen wij op hen aan en velden alles neder, wat ons in den weg kwam. Toen op eens zeeg ik neder, en nu ging alles over mij heen, vriend en vijand, zoodat ik naauwelijks het hoofd met de daarboven gekruiste armen kon beschutten. Onverwacht schudde de grond en dreunde onder mij; een regiment kurassiers viel op de onzen aan; ik bespeurde eene hevige smart in de linker heup en schreeuwde het uit. Dirk van onzen buurman was juist naast mij. »Groet mijne ouders en zusters! riep ik hem met zwakke stem toe, Met mij is het gedaan!" Hij gaf mij nog eens de hand, ik drukte ze; toen werd het duister om mij heen, en wat nu verder op het slagveld gebeurde, daarvan hoorde en zag ik niets meer. Maar het moet hard toegegaan zijn; want, toen ik weder tot mij zelven kwam en met de handen om mij tastte, om mij wat op te rigten, was de aarde geheel vochtig van het vergoten bloed, en man aan man lag nevens mij, allen dood zoo als het scheen; vriend en vijand door elkander, en niemand verroerde zich. Het was een vreeselijk schouwspel in de flaauwe schemering, zoo in de bleeke, door kruid gezwarte, met bloed bevlekte aangezigten te zien, met de ontsierde gelaatstrekken, hoe zij in den dood nog de vuisten te zamen knepen of krampachtig de wapenen vast hielden, die hen toch niet meer dienden, want zij waren dood!

Iets van mij verwijderd moesten echter nog anderen liggen, die slechts zwaar gewond waren, want een jammerlijk steunen of een klagend kermen drong somwijlen, regts en links, in mijne ooren en vervulde mijn hart met ontzetting. Dikwijls hoorde ik ook een gillenden schreeuw of een ontzettend gehuil, een roep om hulp, of ook wel eene verwensching, zoo wild en verschrikkelijk, dat het bloed mij in de aderen verstijfde. En hulp! Vanwaar zou hulp komen op deze woeste plek? Pruissen en Franschen waren al lang weg, wie weet waarheen, en zouden waarschijnlijk ook niet terugkomen. Wie vraagt in den slag veel naar dooden en gekwetsten? Help u-zelven als gij kunt; kunt gij het niet, sterf dan!

Mijne wonden deden mij ontzettend pijn, bijzonder de verpletterde heup. Van den kogel in de borst bespeurde ik minder, alleen het ademhalen werd daardoor belemmerd, en dikwerf stak het mij in de borst, als werd er een gloeijende draad in gestoken. Ik dacht bij mij-zelven: als het u niet gelukt u op de been te brengen, naar het dorp u voort te slepen, dak en hulp te vinden, dan zijt gij verloren! Den nacht in de open lucht, op de met bloed gedrenkte aarde, doorleeft gij niet! Dus beproefde ik het mij op te beuren; steunend spande ik mijne weinige kracht te zamen en beurde mij een weinig overeind. Maar ook niet meer dan een weinig; want nu brandde het in mijne regter borst om razend te worden, en in de heup had ik een gevoel, als wierd zij mij met geweld van het lijf gescheurd. Ik slaakte een kreet, door de smart mij afgeperst; dan zonk ik weder neder en raakte op nieuw in onmagt.

Andermaal ontwaakte ik. Een warme regen viel in dikke droppels op mijn aangezigt neder; van den eenen kant des hemels tot den anderen kletterde, donderde en kraakte het. Mijne eerste gedachte was, dat de slag op nieuw was begonnen, maar plotseling schoot een bliksemstraal door de dikke wolken en verlichtte met zijn valen schijn de omstreek op verren afstand.

VENDUTIE

op Maandag den 26sten September 1859,
voor de Toko van wijlen Mejufvrouw M. JANET,
voor rekening der Bataviasche Weeskamer, als administrerende haren faillieten boedel, door

CASSALETTE & CO.,

van

DIVERSE MODE ARTIKELEN,

als:

Robes, Écharpes, Dameshoeden, Coiffures, Geborduurde Kragen, Mouwen en **Chémisettes, Stroken** etc: **Borduurwol, Estramine, Patronen, Chenille, Lint, Knoopen, Handschoenen, Schoenen,** enz. enz.

Goudwerken, als: Parures, Bracelletten, Ringen, Horologie-kettingen etc.

Diverse Zilverwerken.

Kinderspeelgoed, Poppen, enz.

Porceleine Etagère Voorwerpen, Presentkopjes, Cristallen Presentglazen en **Dejeunés, Limonadestellen, Parfumeriën** als: **Zeep, Haarolie, Tandenpoeder, Poudre de riz, Pomada,** etc. **Tandenborstels, Nagelvijlen** en **Scharen,** en eene menigte andere goederen meer, te omslagtig om te vermelden, alles op Zondag te voren voor een ieder te bezigtigen.

(3024)

Vendutie

op Dingsdag den 27 September 1859,
voor het commissiehuis van
JOHN PRYCE & CO.,
à 4 pCt. vendusalaris,
van eene groote partij

LIJNWADEN,

100 KISTEN GLAZEN DAKPANNEN,

CHINESCHE Paijongs, 30 zakken Kasoemba, 2 Kabeltrossen, enz. enz.

(3019)

OP DE VENDUTIE

van den 27 September 1859, zullen worden verkocht:

32 Balen à 50 pees ruwe Shirting van 38¼ yard, in beschadigden staat gelost uit het Engelsch Schip „**Spirit of the Age,**"

verder:

OR 1/24 24 kisten inhoudende:

1200 Bladen Rood Bladkoper,

beschadigd aangebragt per „**Heilige Willebrordus** en **President Ram.**

(3020) JOHN PRYCE. EN Co.

OP DE VENDUTIE

van Dingsdag den 27 September 1859,
zullen verkocht worden:

30 picols Oud Bladkoper,
20 do. Kruidnagelen,
500 kistjes Zeep,
76 mandjes Aardappelen,
12 do. Uien.

En ten Elf ure precies:

Een partij Goudwerken en Byouterien.

11 dozijn Zilveren Lepels en Vorken, Zilveren Theeserviezen en andere Zilverwerken.

(3062) JOHN PRYCE & Co.

Alzoo niet een vijandelijke aanval, maar een onweder was het, dat mij uit mijne bewusteloosheid deed ontwaken. Begeerig zoog ik de vallende regendroppelen op, want een ontzettende dorst had mijne lippen, tong en verhemelte verdroogd. Ik zoog het verkwikkende nat zelfs uit de door en door gedoopte kleederen en lekte het van mijn schako; — alleen uit de greppels en holten, die zich om mij hadden gevormd, schepte ik niet, ofschoon mijn brandenden dorst, want het water was met bloed vermengd. Eene koude rilling ging mij bij die gedachte over het lijf.

(Wordt vervolgd.)

OP DE VENDUTIE

van Dingsdag den 27sten dezer,
zullen als nog worden verkocht:
VOOR REKENING VAN BELANGHEBBENDEN.

JVM
1178,1179
1182,1183
1188,1191
1204,1208
1209,1210 } 20 balen à 20 ps. 4/4 **ruwe Drillings.**
1215,1218
1219,1220
1223,1228
1234,1236
1239,1247

allen meer of min beschadigd aangebragt per het Ned. Schip *"Henriette Elisabeth Susanna".*

(3065) JOHN PRYCE & Co.

VENDUTIE

op Dingsdag, den 27 September,
wegens vertrek,
voor het woonhuis van den Heer
G. H. H. van Zadelhoff,
naast de *Weeskamer* door

CASSALETTE & CO.,

van Wagens, 2 span Paarden, 2 Bendiepaarden, 1 Wagen en 1 Bendietuig, Een kinderwagentje met paard, en

een' netten goed onderhouden *inboedel*, voor het grootste gedeelte bestaande uit Mahoniehouten Meubels, als: Etagères met voorwerpen, ronde Tafels met marmeren bladen, Knaapjes, Waschtafels, Kasten, enz. Spiegels, Schilderijen, Hang-, Muur- en Tafellampen, Keukengereedschappen, Japansche Martevanen.

benevens:

Eene fraaije Collectie van

200 BLOEMEN IN POTTEN.

(3023)

VENDUTIE

op Woensdag den 28sten September 1859,
voor het Commissiehuis van

GEBR. ROSELJE & CO.

Aan diverse **Aarde-** en **Glaswerk,** een faktuur pr. kwaliteit Engelsch **IJzerwerk,** bestaande uit: ***Zagen, Vijlen, Beitels, Bijlen, Messen, Scharen,*** kistjes ***Timmermansgereedschappen,*** enz.

voorts:

Engelsche Tafel-lampen, Pleetwerk, Spreijen, Tafel- en ***Servetgoed, Wit katoen*** in diverse kwaliteiten, Heeren ***Hemden, Handschoenen, Gordijngoed, Laken,*** etc.

en

voor Rekening van belanghebbenden zonder reserve

200 VAATJES BOTER.

(3060)

VENDUTIE

op Donderdag den 29sten September 1859.
wegens vertrek, ten huize van den WeldEdel-Gestr. Heer STECK, op *Goenong-Saharie,*
door

CASSALETTE & Co.,

van eenen zoo goed als nieuwen inboedel, als: **Meubels, Spiegels, Schilderijen, Hang-** en **Tafellampen,** een **Wagen** *(vis-à-vis)* een **Reiswagen,** een **Palanquin,** twee span goed gedresseerde **Paarden,** meet **Instrumenten,** waaronder eene prachtige **Passerdoos, Wapens, enz. enz.**

(3063)

Op de Vendutie

van Donderdag aanstaande.
zullen de ondergeteekenden Verkoopen
voor rekening van belanghebbenden:

WR&C T 1/21 21 kisten inhoudende 1050

BLADEN ROOD KOPER,

door zeewater beschadigd, gelost uit het Ned. Schip HEILIGE WILLEBRORDUS, kapitein ***de Boer.***

(3049) ABEELEN, DENNISON EN Co.

VENDUTIE

op Donderdag, den 29 September 1859,
voor het Commissiehuis van
ABEELEN, DENNISON & Co.,
van
Lijnwaden, puike Boter, Japansche Sakky

WAGEN EN BENDIJ LEIDSELS,

Deursloten, IJzeren Geldkisten, Extra fraaije

Tafel Kleeden

en wegens sluiting eener factuur:
12 kisten à 3 dozijn eerste soort

PORTWIJN,

20 kisten Extra fijne COGNAC.

Djatie Houten Balken

en

ten Elf ure:

4 AANDEELEN IN DE JAVASCHE BANK.

(3035)

OP DE VENDUTIE

van Donderdag aanstaande. van
Abeelen, Dennison & Co.,
zullen mede worden verkocht:

OVR 100 Vaatjes Boter,

2 KOPEREN SCHEEPS POMPEN, COMPLEET,

Anker Kettingen,

een partij gesloopt Bladkoper en Houtwerken
van het schip *Prinses Sophia,*

Een factuur Chineesche

BLOEMEN EN VISCH.

100 picols Passaroeangsche

AARDAPPELEN.

(3050)

De Ondergeteekenden zullen op hunne **Vendutie van Donderdag,** mede Verkoopen:

GHS R
536
538/9
543/44
546/47
549 **8 kisten 400 ps. 6/4 ruwe**

KATOEN,

meer en minder door zeewater beschadigd aangebragt per het Nederl. Schip HENRIETTE ELISABETH SUSANNA, kapt. *A. Meijboom.*

(3068) ABEELEN, DENNISON EN Co.

VENDUTIE

Vrijdag, 30 September 1859,
à 6 pCt. en 4 pCt. Vendusalaris,
voor het Commissiehuis van

VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,

van 39 kisten diverse LIJNWADEN, als:

JVM Z 2953 / 2955 } **2 kn. 100 ps. 5/4 ruw katoen**
» 2935. 2937/38 2940. 2944. 2946/48 } 8 do. 400 ps. 6/4 dito.
» 3056. 3059. 3068/69 3070/72. 3074. 3077/78 3081/82. 3085. 3090/93 } 17 do. 850 ps. 6/4 do.
» 3106/9. 3112. 3114/16. 3119. **9 do. 450 ps. 6/4 dito.**
» 2996. 2998. 3050. **3 do. 150 ps. 7/4 dito**

min of meer beschadigd aangebragt, pr. Ned. schip *Henriette Elisabeth Susanna,* kapitein *Meijboom*

en voor rekening van de *Javasche Bank,* als pandhoudster van diverse bij haar beleende goederen, als:

28 kisten papier, 1 kist goudlijsten, 2 kisten kantoorbehoeften, 4 kisten schilderijen, 105 kisten pommeransbi- ter tot eene factuurswaarde van f 10/

voorts nog:

3/10 aandeelen van het Land Pondok-Terong en Ratoe-Djadja, gelegen in de Ass. Residentie Buitenzorg.

Een perceel gelegen op Kampong Scott bij de ponding geregistreerd onder No. 8690.

Drie 9 Negen Koijangs praauwen

en

Twee Aandeelen van de Loge de Ster in het Oosten.

(30

VENDUTIE

Op Vrijdag den 30 September,
tegen 2 pCt. vendusalaris,
op het plein der Javasche Bank,
DOOR
GEBRS. VEIT,
van 75 stuks fraaije

KOEBEESTEN,

van BENGAALSCH ras, waarvan het grootste gedeelte melkgevende en bezet zijn.
NB. Deze KOEBEESTEN zijn inmiddels uit de hand te koop. (3061)

VENDUTIE

op Vrijdag den 7den October aanstaande:
in de Pakhuizen van den ondergeteekenden van diverse Koopmanschappen, als:

ENGELSCHE **REISWAGENS,**

Suiker in kleine Kanassers, Teer, enz.
en precies ten 10 uur van:

De Stoombooten „KRATON" & „FAIRIJ"

zoomede:
de SCHOENER „COQUETTE",
breeder omschreven in Advertentie dato te dezer.
MAJOR, MATZEN EN Co.
SOERABAIJA, 19 September 1859. (3063)

Op den 10den en 11den der maand October,
zullen door den Boekhandelaar
H. M. VAN DORP.—te BATAVIA,
worden verkocht: de Boeken, Instrumenten, Kaarten en Mineralien, nagelaten door wijlen Dr. Zollinger, waarvan de Catalogus spoedig verkrijgbaar gesteld zal worden; onder de Instrumenten bevinden zich:
Een PSYCHROMETER in etui.
„ groot MICROSCOOP van Oberhauser.
„ Maximum en Minimum THERMOMETER.
„ AROMETER met zilver.
„ HYPSOMETER.
„ THERMOMETER, etc.
De mineralien zijn allen op Java verzameld. (3078)

Op Zaturdag, den 22sten October 1859, des voormiddags ten 10 uur, zal in het locaal der Beurs te Batavia in het openbaar worden verkocht, door tusschenkomst van het Vendu-Departement aldaar:

1e. Veertien, twee-en-dertigste gedeelte van een Erf bebouwd met een steenen woonhuis en dito bijgebouwen met pannen gedekt, in zijn geheel gelegen in het westerveld, blok L, deel twintig, sub nummer 154, gedeelte b, buurt of wijk Kramat, bij de verponding geregistreerd onder nummer 8761, en aldaar getaxeerd op eene waarde van twintig duizend vier honderd gulden.

2e. Veertien, twee-en-dertigste gedeelte van een Erf bebouwd met een steenen huis en dito blokken, bijgebouwen met pannen gedekt in zijn geheel, gelegen in het oosterveld, blok L, deel twintig, sub nummer 154, gedeelte C, buurt of wijk Kramat, bij de verponding geregistreerd onder nummer 8762 en aldaar getaxeerd op eene waarde van twaalf duizend gulden.

3e. Veertien, twee-en-dertigste gedeelte van een stuk tuin en grasland, in zijn geheel gelegen in het oosterveld, blok L, deel twintig, sub nummer 154, gedeelte A, buurt of wijk Kramat, bij de verponding geregistreerd onder nummer 6018, en aldaar getaxeerd op eene waarde van twaalf duizend gulden, en

4e. Zes-en-zeventig, zes-en-negentigste gedeelte van een wei- en zaailand genaamd Burgvliet, bebouwd met een klein steenen huis met pannen gedekt, in zijn geheel gelegen in het westerkwartier der Ommelanden van Batavia, perceel nummer een-en-veertig, bij de verponding geregistreerd, onder nummer vijf duizend zes honderd vier, en bij dat middel voor het loopend jaar aangeslagen voor eene waarde van vijf-en-veertig duizend gulden.

Alle welke perceelen zijn toebehoorende aan den Inlander Mohamie.
(3038) F. ALTING MEES.

Op een nader te **bepalen dag** in de maand **Februarij 1860,**
zal publiek, onder nadere goedkeuring van het Gouvernement, worden verkocht, de
SUIKERFABRIEK [illegible] **SINDANGLAUT,**
gelegen in de residentie Cheribon, met inventaris en contract van 500 bouws.
Nadere informatien aldaar bij
(2994) Jhr. J. QUARLES VAN UFFORD.
H. T. L. VAN HECKING COLENBRANDER.

JAVA HOTEL

te SAMARANG.

De ondergeteekende heeft de eer zijne geëerde begunstigers bekend te maken, dat hij van af 1°. September bovengenoemd prachtig en goed ingerigte Logement met daarbij behoorende

WAGEN-VERHUURDERIJ

van den Heer **M. Carapit** heeft over genomen, en beveelt zich in de gunst van het publiek aan, belovende door naauwgezette bediening het verblijf zijner Loge's zooveel mogelijk aangenaam te maken.
M. A. VAN AMSTEL.
SAMARANG, 15 September 1859. (3059)

Mr. CARTER,

op Batavia teruggekeerd, is dagelijks te spreken van des morgens 7 tot 11 ure, bezoekt des verlangende de patienten van 11 tot 4 ure des namiddags.
Koningsplein in het huis vroeger bewoond door den heer *Jaconetti*. (5011)

Ontvangen bij **A. Pons**, *Sluisburg.*
BRUINE, ZWARTE EN ITALIAANSCHE
Strooboeden (Jardinières),
voor Dames en Kinderen,
wit Thibet, Wit, rose en blaauw Pluche,
mooije Linten, Dames en Kinderen Netjes,
JACONETTEN à 60 cents per el,
kleine dessins,
Afgepaste Venstergordijnen,
BARÈGE ANGLAIS, enz.
BATAVIA, 20 *September* 1859. (2993)

Ontvangen:
FRAAIJE BRANDWAARBORGKASTEN
en do- kisten van verschillende grootte.
Superieure Scheermessen, Zakmessen en Scharen.
FRAAIJE BORDUUR ETUIS.
TOILET- en SCHRIJF-NECESSAIRES.
patent Hang- en Trommelsloten en Lettersloten.
ANEROIDE BAROMETERS.
Een factuur fraaije Horologies, waaronder Horologies welke zonder Sleutel worden opgewonden, Engelsche Zilveren Horologies (Patent-Lever).
Bij
(3022) JOHN PRYCE EN Co.

Direct Ontvangen en Verkrijgbaar:
Valk-Bier op kruiken,
BOTER, HAMMEN, KAZEN, GEROOKTE OSSENHAAS EN VLEESCH IN BLIKKEN,
GROENTEN IN STOPFLESSCHEN,
alle soorten van Vleesch en Groenten in blikken.
DIVERSE SOEPEN,
MORELLEN OP BRANDEWIJN EN IN ZUUR.
FRAMBOZEN EN KRUIDEN-AZIJN,
PUIKE RHIJNWIJN
en
CHAMPAGNE
Veuve Cliquot, enz., enz.,
bij
(3016) GEBRS. VEIT.

Groote witte Timoresche
UIJEN,
à Contant bij
(3001) J. F. TENTEE.

Wederom ontvangen:
Fraaije Seraphine Harmonica . . . . f 100.—
Huis en Reis Apotheek . . . . à f 10, f 15 en f 25.—
Bouwdoozen voor kinderen . . . . f 12.—
Alphabets om woorden te vormen, voor kinderen f 4.—
(3017) H. M. VAN DORP.

Verkrijgbaar:
IJzeren Karren- of Pedattie-assen, 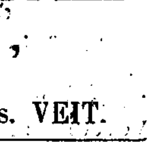
geschikt voor *Fabriek gebruik,*
bij
(3046) B. ANDREAS EN Co.

HOUTAANKAP EN STOOMZAGERIJ
op
BORNEO'S WESTKUST.
Verschillende soorten van deugdzame Houtwerken, waaronder het zoo uitnemende
IJzerhout en Marbouw,
worden zoo ruw als bewerkt op het Etablissement van den Ondergeteekende afgeleverd, terwijl mede **IJzerhouten Strappen** en **Planken** van de bij het Etablissement behoorende **STOOMZAGERIJ** verkrijgbaar zijn.
(3007) W. C. F. DE KOCK.
PONTIANAK, 1859

De ondergeteekenden hebben ontvangen een factuur fijne en soliede Engelsche
REIS ETUIS & SCHRIJF CACHETTEN.
(3057) VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

Voor Heeren Officieren,
die de Expeditie medemaken, zijn bij
BRANDON & CO.
te bekomen:
REGEN-MANTELS,
van Leids Polimiet.
UNIFORM-JASSEN,
van Leids Polimiet,
PANTALONS,
van Leids Polimiet.
ALSMEDE:
zeer doelmatige
VELDBEDDEN MET SPRING-VEEREN.
LEDEREN KOFFERS.
en
REISTASSEN. (3040)

Bij **Zakara & Audineau,**
Verkrijgbaar:
VLOER TAPIJTEN,
Ieder stuk meer of minder 40 yards.
(3005)

Pas Ontvangen:
Een factuur
Versche Ital. Snaren,
als voor Viool, Alt, Violoncel, Contrebas en Guitar, bij
(3011) CHAS. BERNON.

Pas ontvangen:
Gouden Armbanden,
OORRINGEN EN RINGEN MET BRILLANTEN,
Vest-Knoopen, Hals- en Vest-Kettingen,
Alliancie Ringen, Koralen Oorringen en Colliers voor kinderen,
GOUDEN GESPEN
VOOR DAMES,
Zilveren kinder Lepels en Vorken,
RAMMELAARS,
Vingerhoeden, prachtige Waaijers, Pendules
en
Candelabres.
Bij
OLISLAEGER,
(3045) ***Juwelier en Goudsmid Rijswijk.***

Ontpakt:
groote en kleine geslagen
IJZEREN LEDIKANTEN,
en een groote factuur
ENGELSCHE HANG-, MUUR- EN TAFELLAMPEN,
KROONLAMPEN met 2 tot 6 armen, KANTOORLAMPEN,
waartoe BALLONS, ONDERSCHOTELS en GLAZEN.
(2028) CASSALETTE & CO.

BALKEN, DAK-SPANEN, STAL-PLANKEN, Singapoersche Planken, Dak-pannen, IJzeren Dakgoten en Pijpen, Asphalte.
(3056) VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

Bij de ondergeteekenden VERKRIJGBAAR:
DUBBELE LOOP GEWEEREN IN KISTJES,
REVOLVER PISTOLEN,
Engelsche Wagen en Bendij Tuigen, Zadels, Wagen-Veeren en Assen van Superieure qualiteit. Mahonij en andere houten Meubels, Rotting Stoelen, enz., enz.
Een Elegante REISWAGEN.
(3055) VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

Als eenige **Importeurs** van den Genever der Heeren
A. VAN HOBOKEN & ZONEN,
te Rotterdam,
achten de Ondergeteekenden het niet overbodig mede te deelen, dat op *Java* GENEVER wordt ingevoerd, waarvan de merken min of meer overeenkomen met die der genoemde Heeren. Daarom vermeenen zij in herinnering te moeten brengen, dat, behalve het bekende *brandmerk* der *kelders* en het *glasmerk* der *fleschen*, op den kurk van elke flesch, ten blijke van echtheid, de onderstaande papieren étiquette is geplakt:

(3058) REIJNST EN VINJU.
BATAVIA, 17 *September* 1859.

Bij **Zakara** en **Audineau**
Verkrijgbaar:
Een school Omniebus,
ruim voor 12 kinderen. (3036)

TOKO RIJSWIJK.
Per Ycoria ontvangen:
300 MANDEN
HAANTJES BIER
op halve kruiken,
geemballeerde Saucijs,
GRASBOTER,
HAMMEN, ROOKVLEESCH
en vele andere provisiën meer.
Zingende Kanarievogels.
ROOD SICATIF
voor planken en Steenen Vloeren.
(3033) J. C. SAIJERS.

Bij tijdelijke afwezigheid van den ondergeteekende zal de betrekking van Expert voor veritas ter dezer plaatse vervuld worden door den Heer **G. de Bruijn Kops.**
(3042) J. KLOPPENBURG.

Echte Macassaarsche roode vischjes, groote witte Timorsche uijen, uitgezochte Soerabaijasche aardappelen, en de van ouds vermaarde geconsentreerde ***melk***, steeds à contant te verkrijgen
bij
(3054) J. F. TENTEE.

WELGEMEENDE HUWELIJKSAANVRAAG.
EEN JONG MENSCH,
32 jaar oud, van beschaafde manieren en goed uiterlijk, wenscht door dezen weg in kennis te geraken met een meisje of weduwe, tusschen de 20 en 25 jaar oud, van een goed humeur, lief uiterlijk en over een kapitaaltje kunnende beschikken, om na kennismaking een huwelijk aan te gaan.
Als men van eer verzekert, hij haar de stipste geheimhouding.
Inclinerenden gelieve zich te adresseren met franco brieven onder de initialen A. M. O. R. aan het bureau van den Java-Bode. (3010)

Iemand sedert lang in Indië, in het ***administratieve werkzaam***, en nog eenige vrije uren hebbende beveelt zich ***voor administratie*** aan.
Adres Lett. C. bij den Boekhandelaar,
(3051) H. M. VAN DORP.

LET WEL.
Aan gezagvoerders van Schepen van **TJILATJAP naar BATAVIA bestemd,** wordt ***f* 100.**— vracht aangeboden, tot den overvoer eener **Scheepsboot** met toebehooren.
Adres
(3012) KRUIJMEL *te Batavia.*

Een Nederlander van middelbare jaren, ***Eene Technische opvoeding*** genoten hebbende, en verscheidene jaren in deze gewesten in veelzijdige betrekkingen werkzaam geweest, biedt zich aan als ***Administrateur*** bij eene landelijke onderneming, zijnde tevens bouwkundige en Landmeter.
Nadere informatiën bij de H H. LANGE EN Co. te Batavia, brieven ***franco***, onder Letter ***A. Z.*** (3002)

D. C. de Bruin,
1e Onderwijzer bij de onlangs opgerigte Gouv. 3e School,
nog over eenige
AVOND-UREN
kunnende beschikken, biedt zich aan tot geven van
PRIVAAT-ONDERWIJS. (2950)

Une **Démoiselle**, qui s'est vouée depuis longtems à l'éducation de la jeunesse, désire être placée comme Gouvernante, ou ***plutôt*** comme Dame de compagnie.
Lettres affranchies sons l'initiale B, chez VAN DORP, à Batavia
22 Septembre 1859. (3041)

TE KOOP Eene fraaije melkgevende **KOE** met **KALF** van Europeesch en Bengaalsch **Ras.**

Te bevragen bij
(3067) CASSALETTE & Co.

TE KOOP **2 Europesche**

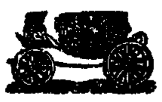

RIJTUIGEN,
als een
ALBERT,
en een
COUPÉ
genaamd **TOM-POUCE.**
bij
(3009) VAN OMMEREN, RUEB EN Co.

TE KOOP Een goed gedresseerd **RIJPAARD,**

met Engelsch **Zadel** en **Hoofdstel.**
Adres: bij den uitgever dezes. (3037)

TE KOOP
Een nieuwe 10 Koijangs Praauw.

50 STUKS KOEBEESTEN.
Eenige **Lijkwagens** met toebehooren
bij
(3005) T. B. IHNEN.

TE HUUR Om met November te aanvaarden het **HUIS**, op *Bazaar-Baroe* bewoond door ***J. C. Fleur.***

(3034) VOERMANS.

NEDERLANDSCH INDISCHE MAATSCHAPPIJ VAN NIJVERHEID.
De Direktie van genoemde maatschappij in ervaring gekomen zijnde, dat verscheidene leden de reeds verschenen afleveringen van het TIJDSCHRIFT VAN NIJVERHEID IN NEDERLANDSCH INDIE niet ontvangen hebben, geeft bij deze kennis, dat die ontbrekende nommers op aanvrage zullen verstrekt worden.
Tot heden zijn van genoemd tijdschrift verschenen
Deel I, II III en IV. ieder van 6 afleveringen.
" V. waarvan 5 afleveringen zijn verschenen.
" I en II Statistiek van den handel en Scheepvaart op Java en Madura.
De Direktie:
G. H. UHLENBECK, *President.*
(3029) G. J. DE BRUIJN KOPS, *Sekretaris.*

De Heer **W. J. JACOBSON,** heeft de **generale procuratie** onzer firma te *Padang.*
PAINE, STRICKER & Co.
BATAVIA, 1 *Augustus* 1859. (2997)

HOLLOWAY'S ZALF EN PILLEN.
— *Ongesteldheid der maag en der lever.* — Zelden wordt een man behoorlijk gewaardeerd gedurende zijn leeftijd, maar wanneer zijnen naam op eenmaal roemruchtig wordt, dan moet inderdaad zijn genie of geluk ons verwonderen.
Hij wordt met eerbied genoemd die het menschelijk geslacht vrijwaart voor pijn, ziekte en ontaarding. Niet allen is dit veel beteekenend triomf behaald geworden in Groot-Brittanje, maar ook in Amerika, in Holland, in de Oost en West Indiën waar deze onvergelijkelijke Pillen noodzakelijk zijn geworden in elk huisgezin. Slechte spijsvertering zoo heerschend in de verzengende luchtstreek geneest, terstond door dit magtig, geneesmiddel hetwelk in Suriname en Java is ingevoerd, en worden in de hospitalen, en duizenden, welke geene andere uitkomst voor hunne elende zagen dan het gebruik, betuigen er hunne dankbaarheid voor.
De prijzen dezer Zalf en Pillen zijn als volgt:
Doosjes pillen à f 1.— f 5.— f 5.—.
Potjes zalf à f 1.— f 5.— f 5.—.

Te	Batavia	bij S. B. van Kleeff & Co.
»	Banjoemaas	» M. S. Cheriman.
»	Poerworedjo	» F. Neumann.
»	Soeracarta	» W. Veldman.
»	Djocjocarta	» Buijn & Co.
»	Salatiga	» F. Kruthoffer.
»	Tagal	» Wed. Dort.
»	Cheribon	» W. Galistan.
»	Cheribon	» M. Blok,
»	Samarang	» H. L. de Lyon, de Groot, Kolff & Co. en bij

de hoofdagenten Soesman & Co. (3030)

Fraaije veel vergrootende
MICROSCOPEN,
van LE REBOURS en SECRETAN, **à *f* 100.**—
Electro-Chemische
COPIEER-MACHINES,
zonder pers te gebruiken,
met Copieerboek en inkt, ***f* 35.**—
GELD-TROMMELS,
van ***f* 8.— à *f* 24.**—
(3053) H. M. VAN DORP.

VOLKS UITGAVE.
Rutgers van der Loef. Bijbelsch Catechesatieb. voor huisselijk gebruik ***f* 3**
Te bekomen bij den boekhandelaar
(3052) H. M. VAN DORP, *te Batavia.*

Boekhandel **Lange en Co.**
HERLEIDINGSTAFEL
van duiten tot centen ***f* 0,25,**
Opgeplakt **» 1,**—
(3048)

Boekhandel **Lange & Co.**
ALLERFRAAISTE
KINDERPRENTEN,
voorstellende:
Apen, Beeren, Tijgers, Leeuwen, Paarden, Ezels, Vogels, Vlinders, Bloemen, enz.
Nieuw vermakelijk Ganzebord, het nieuwe Stoombootspel, het nieuwe Diligencespel.
Eene uitgezochte collectie Prentboeken
voor de Jeugd. (3047)

Bij G. KOLFF en Co.
Op nieuw ontvangen,
Een factuur:
KETTNER'S Harmonica's, en
KETTNER'S Orgelines. (3072)

Ovale en Vierkante
SCHILDERIJ LIJSTEN,
Verguld en Zwart, in de grootste Dimensie, met bijbehoorende passepartouts, voor Daguereotijp portretten, enz.
Ontvangen bij
(3075) G. KOLFF EN Co.

Bij G. KOLFF & Co.
Pas ontvangen:
HOLLANDSCH PROPATRIA,
en
Velin papier, Cardoes-, Bord- en Engelsch Pakpapier, Drukmediaan, Post- en Billet Papier, Eng. Stalen Pennen, in de grootste sortering.
Faberpotlooden en Penhouders,
Koperen Trekpennen, (afzonderlijk) Alizaria Inkt, Bleu Black-, Carmin- en Blauwe Inkt, Stempel- en Merk Inkt, Kantoor- en Notitie Boeken, blanco en gelinieerd, in de ruimste sortering.
(3074)

TWEEDE BIJVOEGSEL

behoorende bij den

JAVA-BODE,

van Zaturdag 24 September 1859, No. 77.

Vertrekkende Personen.

Mr. H. W. J. van Lawick van Pabst vertrekt naar ederland, gemagtigden *Reijnst & Vinju.* (2991)

STOOMBOOT OENARANG.

De vertrekdagen dezer boot zijn voor de maand **SEPTEMBER** geregeld, als volgt:

Van SOERABAIJA naar SAMARANG, den 28n.
" SAMARANG " BATAVIA, " 30 "
Elkens des morgens ten 8 ure.

Voor nadere informatiën gelieve men zich te adresseren bij

de Agenten,
(3031) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

Het Extra snelzeilend

CLIPPER CAMPAGNE FREGATSCHIP

NOORD BRABAND,

Kapt. H. R. BOK

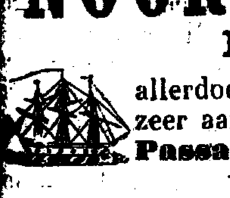

allerdoelmatigst en op Amerikaansche wijze zeer aangenaam ingerigt tot den overvoer van **Passagiers**, zal tegen medio October direct van hier vertrekken

naar Rotterdam.

De echtgenoot van den gezagvoerder zich aan boord evindende, zoo beveelt deze uitmuntende gelegenheid ch ook bijzonder aan, voor Dames of ter overbrenng van kinderen.

Een geëxamineerd kundig **Geneesheer** bevindt zich an boord.

Voor nadere informatiën gelieve men zich te adresseeren bij

de Agenten,
032) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

Voor Vracht en Passage naar NEDERLAND,

wordt aangeboden het welbekende Clipperschip

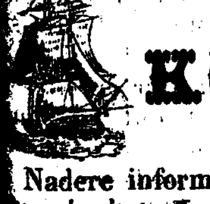

KOSMOPOLIET,

Kapt. J. Bouten,

Nadere informatiën te bekomen bij den **Gezagvoerer** in het ***Java-Hôtel*** en **alhier,** te ***Samarang*** te ***Soerabaija*** bij

de Agenten,
(3008) B. KOPERSMIT EN Co.

PASSAGE NAAR NEDERLAND

wordt aangeboden met het snelzeilende, voor

PASSAGIERS

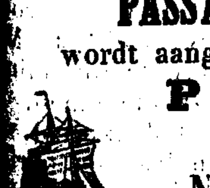

bijzonder goed ingerigte

Nederlandsche Fregatschip

WILLEM KROONPRINS DER NEDERLANDEN,

zagvoerder **W. J. DE BOURGHELLES ZETTELER.**

Het schip zal in het **begin** van **October** van r zeilen.

Nadere bijzonderheden te bekomen bij den **kapitein** het **Java-Hotel.** (2996)

Levensverzekering-Maatschappij, enz.

Sedert ons eerste berigt, aangaande bovengenoemde k, is ons een circulaire geworden, waaruit wij, hoel zij niet ter publicering bestemd is, de vrijheid nen het een en ander medetedeelen. Wij doen dit verschillende redenen gaarne, vooreerst om de zaak liciteit te geven, en hierdoor der publieke opinie gelegenheid te verschaffen, zich omtrent dit plan doen hooren. Dit is dan ook de wensch des ontwer, die, waar het de *zaak* geldt, van ieder wenken, erkingen enz., vraagt.

Het bestuur der maatschappij zal bestaan uit een cteur en zijn plaatsvervanger, benevens commissaris. Tot commissarissen zijn aangezocht de HH. W. J. van Graaff, Raad van N. I., P. C. W. Anemaet, Hoofdadmiteur der Marine, Jhr. F. W. R. Flugi van Aspert, Lt. kolonel, sous-chef van den generalen staf, Mr. H. der Kinderen, griffier der beide hooge geregtsho, J. M. Tiedeman, mede-chef der firma Reijnst en ju. D. Schuurman, chef der firma Haager en Schuur. Genoemde heeren hebben zich hiertoe bereid verrd.

Wij hebben reeds medegedeeld, dat de ontwerper alle elijke statistieke gegevens omtrent levenskans, enz. zamelt, en die in handen stelt van een commissie. Thans kunnen wij de namen van eenige leden dier commissie mededeelen: Dr. Smit, van de Marine, Dr. Bleeker, van het leger, en kapitein Seelig van de Artillerie. Tevens zijn hiertoe nog uitgenoodigd de HH. Uhlenbeck, van Onrust, die veel studie van kansberekening heeft gemaakt, en Dr. Oudemans, Hoofdingenieur der geogr. dienst, terwijl de oprigter, benevens den heer de Lange, statistieke stellingen zullen opmaken, die ook aan de commissie ter hand zullen worden gesteld.

De ontwerper-zelf is de heer Wiggers van Kerchem, wiens naam een te goeden klank heeft, dan dat wij er hier veel van zouden zeggen. Ieder weet toch, welke pogingen genoemde heer voor gymnasiaal onderwijs en andere belangrijke zaken in 't werk heeft gesteld.

Het is duidelijk, dat deze zaak gebaseerd is en moet zijn op *levenskans*, n.l. hoe grooter levenskans, des te kleiner uitkeering voor *lijfrente* (eigen pensioen); des te goedkooper premie voor *levensverzekering* (weduwen pensioen), en omgekeerd, ook, dat, indien zij tot stand komt, het een groote en uitgebreide finantieele werkkring zal zijn. De ontwerper heeft er evenwel geen finantieele speculatie mede op het oog, maar zuiver een inrigting ten algemeenen nutte, daar hij *zijn* aandeel in de verdiensten, gedurende de vijf eerste jaren, zal afstaan aan een zaak van weldadigheid in Neêrl.-Indië.

Het denkbeeld des ontwerpers is niet nieuw, wat *levensverzekering* betreft: reeds in 1833 werd, door den heer M. Rudolph, de aandacht des Gouverneurs-Generaal op het onberekenbaar nuttige eener dergelijke zaak gevestigd, en in 1848 deed hij op nieuw een poging, doch zonder gevolg.

En toch is de zaak werkelijk van onberekenbaar nut. Allen toch zijn wij aan de slagen des lots blootgesteld, behalve nog, dat zoovelen geen zekerheid hebben voor de toekomst, den ouden dag, de redelijke verzorging hunner weduwen, de opvoeding hunner kinderen. De staat zorgt voor zijn ambtenaren en officieren, voor hunne achterblijvende weduwen en weezen; voor de officieren bestaat er zelfs een verhoogd pensioenfonds, voor den ambteloozen burger niets. Het is den particulier niet veroorloofd, aan het ambtenaars weduwen- en weezenfonds te contribueren; een poging, daartoe in 1830 door den heer J. C. Romswinkel c. s. aangewend, leed schipbreuk. De onderwerpelijke poging schijnt evenwel bij hooggeplaatste personen ondersteuning te vinden: de Gouverneur-Generaal, de commandant der landmagt en die der zeemagt hebben hunne medewerking toegezegd; ook de Directeur van financiën heeft ondersteuning beloofd, met opzigt tot het dienstbaar maken van 's lands kassen aan de overmaking kan op vervan de gelden der maatschappij.

Maar alles hangt in dezen af van het publiek. Toont het publiek de *behoefte* aan een dergelijk fonds te *gevoelen*, en dit te toonen door *algemeene deelneming*, als contribuanten, dan kan de zaak gelukken, anders loopt er ligt weder vijfen twintig jaar overheen. De deelneming schillende wijzen geschieden, men kan

a. door maandelijksche contributiën, of door bijdragen in eens, zijn weduwe en weezen een pensioen verzekeren.

b. op dezelfde wijze na een bepaald aantal jaren *zelf* in het genot van een *pensioen* of *lijfrente* komen.

e. door contributie zorgen, dat bij zijn overlijden een vastgestelde som aan een daartoe aangewezen persoon worde uitgekeerd; dat is *levensverzekering.*

d. door bijdragen zorgen, dat aan zijn kind op *zekeren leeftijd* een zeker kapitaal of de verhoogde rente van dat kapitaal wordt uitgekeerd, dat is *uitgestelde lijfrente.*

Daar in Indië de renten veel hooger zijn dan in Europa, is het duidelijk, dat men hier, bij denzelfden inleg, na hetzelfde tijdsverloop, veel grooter uitkeering kan ontvangen, zonder dat de maatschappij ook maar in 't minst minder solide dan een europesche is. Nadat de statistieke gegevens, waarover wij boven spraken, door de commissie behandeld zijn, kan men overgaan tot het opmaken eener basis.* Daarentegen zal een levensverzekering in Indië duurder moeten zijn, dewijl er de kans van sterven grooter is en daarom korter gecontribueerd wordt; echter vindt men in de omstandigheid, dat de *Indische* rente op rente het gecontribueerde geld vruchtbaarder maakt, eenige compensatie. Wij herhalen het, deze maatschappij is geen loterij, maar een spaarbank op groote schaal en onderlinge verzekering, die geen andere voordeelen opbrengt, dan hetgeen de inleg vermeerdert door *renten* op *renten plus levenskans minus onkosten.*

Tot zekerheid van de ingelegde gelden bestaat er een *waarborgkapitaal* van een *half millioen*, *volgefourneerd* door de *actiehouders*, waarvan reeds de helft genomen en de wederhelft gegarandeerd is. Daar de contribuanten-zelven deel van het bestuur der maatschappij zullen uitmaken, zullen deze wel zorgen, dat het kapitaal goed bewaard wordt.

Wat meer gewonnen wordt dan billijke renten voor het *waarborgfonds*, wordt voor de helft aan contribuanten bij *Bonus* vergoed.

Het bestuur der maatschappij bepaalt de tarieven, nadat die met de vroeger genoemde speciale commissie zullen zijn ontworpen. De *actiehouders* zullen waken, dat die niet te hoog, de *contribuanten*, dat die niet te laag worden.

Eventueele wijzigingen in tarieven hebben geene *terugwerkende* kracht en zullen geen invloed hebben op *vroegere* verzekeringen.

Stipte geheimhouding van den inleg der verzekerden zal in acht genomen worden.

Deze bepalingen zijn duidelijk, en wij doen hier tevens opmerken, dat, hoezeer de medewerking van gouvernements ambtenaren- zoo burgerlijke als militairevooral daar deze het grootste gedeelte der contribuanten zullen uitmaken, wenschelijk is, het fonds echter *onafhankelijk* is en blijven zal, en tevens dat noch rang, noch stand, noch iets anders bij den inleg in aanmerking komen, behalve, dat, 't geen van zelf spreekt, alle *uitkeeringen* geheel afhankelijk zijn van de *inleggelden.*

Wij eindigen onze korte beschouwing met den wensch, dat het fonds tot stand kome en bloeije. Vóór er 100 mille aan contributie 's jaars of inleg verzekerd is, kan men, voor de stabiliteit van het fonds, niet beginnen Daarom zij de deelneming algemeen, men beginne met de daad, niet met te denken: ik zal eerst eens zien, hoe het gaat, want als ieder zoo denkt, komt het nimmer tot stand. Wij vertrouwen, dat het indische publiek in haar eigen voordeel en belang algemeen zal contribueren, dat alle chefs van ambtenaren, belast met de uitbetaling van tractement, zich, als zij daartoe verlof hebben, wel zullen willen belasten met de inning der gelden. Met het oog op de spaarbank, waar binnen 2 jaren 300 mille is ingelegd, hebben wij hoop, dat ook deze zaak zal gelukken, en als de publieke opinie zich ten gunste van het plan openbaart, zal het fonds bloeijen, gelijk misschien met geen ander het geval is. Men geeft veel in Indië, van de mededeelingen van den Heer Reijnst, in zake van het jongensweeshuis, en zoovele anderen, bewijzen dit; zal men nu zich-zelf ook niets eens iets gaan geven? want alle inleg in deze zaak is een spaarpenning, die niet verloren gaat, maar, het zij als levensverzekering, hetzij als lijfrente, terugkeeren moet.

Een aanmerking veroorlooven wij ons en wij deelen die hier mede, in de hoop, dat anderen, wier speciale betrekking hen beter dan ons hiertoe in staat stelt, ons zullen volgen, met wenken geven, — nl. deze: zou het niet wenschelijk zijn, dat ook het gouvernement wierde uitgenoodigd, een commissaris te benoemen? *Stabiliteit* van *personen* in Indië is moeijelijk, maar *stabiliteit* van zaken hangt veel van ons-zelf af. De koning heeft immers een commissaris bij de Handelmaatschappij, het gouvernement bij de Javasche Bank!

(*Redactie.*)

BATAVIA.

Bij de Javasche Courant van heden is weder gevoegd een staat van den oogst en den stand van het rijstgewas, waarin blijkt, dat deze waren als volgt:

De oogst was *zeer gunstig*, in de residentie Bezoeki, *gunstig* in de residentiën Batavia, Cheribon, Tagal (behalve in de afdeeling Pamalang), Rembang, Banjoemaas, Kediri; in Bagelen, wat betreft de afdeeling Ledok, mitsgaders in de afdeelingen Buitenzorg en Krawang.

Vrij gunstig in de residentie Soerabaija, met uitzondering in de afdeeling Grissee.

Zeer ongunstig in de residentie Samarang, met uitzondering in de residentie Keboemen en de districten Wiradessa en Sragi.

De stand van het rijstgewas was *gunstig* in de residentiën Pasoeroean, Probolingo, Kadoe en de Preanger Regentschappen.

Vrij gunstig in de residentien Bantam en Madioen, mitsgaders in de afdeelingen Banjoewangi en Patjitan.

Zeer onregelmatig in de residentie Japara.

Van de Vorstenlanden waren, zoo als altijd, ook thans weder geene berigten ingekomen.

Riouw. Volgens [illegible] van Reteh was de staat der zaken aldaar zeer gunstig.

In weerwil dat de bevolking steeds in getalsterkte toenam door den terugkeer van naar Toenkal gevlugte gezinnen, had zich sedert de laatste gebeurtenissen nog geen gebrek aan voedsel doen gevoelen.

De in de laatste maanden aangelegde ladangs beloofden een ruimen oogst. Ook liet het zich aanzien, dat de oogst van was ruim zoude zijn.

De garnalenvisscherij aan de monding der Retehrivier had eene ongekende hoogte bereikt.

Een groot gedeelte der bevolking behaalde belangrijke winsten door den verkoop dier visch te Singapore. De garnalen ondergaan tot dat einde eene bijzondere bereiding, waarna ze picolsgewijze tegen 12 s. pm. grooten aftrek vinden.

Celebes. Den 5den Sept. is te Macassar aangekomen een gezantschap uit Sopeng, aanbrengende een brief van den vorst van dat landschap, in antwoord op een schrijven van den gouverneur van Celebes, waarin deze vorst verklaart geene vijandschap tegen het gouvernement te voeden en zich slechts als raadgever met de bonische aangelegenheden te hebben bemoeid, op grond van een onder de Celebesche rijken bestaand verbond, Talloeng Bottjo genaamd.

De komst van dat gezantschap, dat zelfs in gewone omstandigheden een zeldzaam verschijnsel zoude zijn, is in den tegenwoordigen tijd als eerste stap tot toenadering niet zonder beteekenis.

Een zendeling van den regent van Maros heeft den 2den Sept. te Boekoeloe (Segeri) aangetroffen eene vijandelijke magt van ongeveer 1,000 man, met circa 300 geweren en 400 paarden, aangevoerd door den Doeloeng Lamoeroe, door Dato Mario en door Daing Pasadjo, broeder van den Pabitjara Lamoeroe.

Deze magt zoude zich eerlang naar de vlakten van het 3de district begeven, om daar zooveel mogelijk verwoestingen aanterigten. Door gebrek aan voedsel en door de onreinheid der plaats, waar deze magt gelegerd was, zoude zij die spoedig moeten verlaten.

Dezelfde zendeling vernam ook, dat Latjombong, bijgenaamd Ambona Labotjo met ongeveer 200 man te Gentoengan (Segeri) en Ambo Dallé met zijn aanhang nabij Salomatra (gebergte van Labakang) zich ophielden; dat beiden voornemens waren te trachten onrust in de noorder-districten te bewerkstelligen; en dat de afbreuk, die onze troepen te Paoelang (Segeri) aan de volgelingen van Latjombong berokkend hebben, groot is geweest, zijnde o. a. drie voorname personen gesneuveld.

Kraing Gantarang is met ongeveer 200 man van Gantarang opgerukt, mede om in het 2de district onrust te veroorzaken.

Van de de negen in der tijd gedeserteerde javaansche militairen zijn vijf uit eigen beweging met wapenen en uitrusting teruggekeerd; zij hebben een onbewaakt oogenblik benuttigd, om van Boekoeloe te ontsnappen, en verklaarden, dat de vijandelijke bende, welke zich daar ophoudt, dagelijks door de regenten uit de vlakte van voeding wordt voorzien.

In den nacht van den 8sten Sept., rukte eene kolonne sterk 200 man, onder aanvoering der kapiteins Termijtelen en Wiegand uit het kampement te Segeri naar de pas van Lapakadieng in het gebergte van Boekoeloe, zijnde hetzelfde punt, waar, in 1855, daing Kalaboe zich met zijn aanhang vestigde. Na een uur strijdens in den vroegen ochtend, gelukte het aan deze kolonne, om den vijand allerwege op de vlugt te jagen, met achterlating van 4 dooden, terwijl vele gewonden door hem werden medegenomen. Aan onze zijde is een inlandsch soldaat gesneuveld en een europeesch fuselier zwaar gewond.

Op Lapakadieng waren vereenigd doeloeng Lamoeroe, datoe Mario, Ambo Dallé, Aroe Mong, daing Bila en Latjombong met ongeveer 1000 man.

Het verslaan van den vijand onder aanvoering van de genoemde personen heeft veel indruk gemaakt en de goede stemming in de noorder districten bevestigd.

Een duizendtal hulptroepen, onder aanvoering van de regenten van Segeri en Kaloekoea aan de kolonne toegevoegd, was zoodanig door vrees voor de Boniërs bevangen, dat zij tot geen aandeel in den strijd te bewegen was, terwijl meest alle negorijen, aan de oostzijde van den grooten weg gelegen, door de vrouwen en kinderen verlaten zijn.

— De padioogst was in de Noorder-Districten in Augustus afgeloopen, doch was minder gunstig dan in 1858. In Boelecomba en Bonthain waren de velden in die maand grootendeels bewerkt; het jonge gewas stond zeer goed. In de overige afdeelingen was de padioogst mede afgeloopen. De aanplant van tweede gewassen wordt overal zooveel mogelijk bevorderd.

Aan den heer W. L. Mesman en aan den Chinees Lim Inta, is vergunning verleend, om op de hun toebehoorende particuliere landen eene suikerfabriek op te rigten, uit eigene middelen en met vrijwillig werkvolk, buiten bemoeijenis van het bestuur; tevens is aan den Chinees Nio Boenliang toegestaan, om ten behoeve zijner in de Zuider-Districten gelegene suikerfabriek, een 25 of 30tal Chinezen van Singapore te ontbieden, en zulks omdat de verkrijging van vrijwillig werkvolk aldaar niet mogelijk is, en het bestaan dezer jeugdige onderneming daardoor in de waagschaal zoude worden gesteld.

Aan twee ter goeder naam bekend staande inlanders werd mede vergunning verleend tot oprigting te Macassar van eene paardenverhuurderij, ten gerieve van het algemeen.

Aan de dammen in de Zuider-Districten werd voortdurend gewerkt.

Volgens van Macassar ontvangen berigten is een zendeling van Aroe Palakka, belast met het overbrengen van proclamatien en andere schrifturen naar Sandjai, met 5 volgelingen, op last van de koningin van Boni, door Aroe Patempe, doeloeng van Sandjai, in persoon om het leven gebragt.

Op het berigt, dat zich nog steeds vijandelijke benden binnen het gebied van Segeri ophielden, is de kapitein der infanterie Termijtelen met 80 manschappen den 31sten Augustus naar Parenring en later naar Paoelang opgerukt. Na een kort gevecht gelukte het aan onze troepen den vijand van dat punt, waar hij eene versterking had opgeworpen, te verdrijven. De vijand telde bij die gelegenheid, behalve de gekwetsten, 5 man aan dooden, terwijl van onze zijde slechts een inlandsche korporaal eene krissteek ontving, en een europeesch horenblazer door een schampschot ligt gewond werd.

Op den 26sten Augustus heeft zich een Boniër, behoorende tot de volgelingen van den Soelewatang Oedjong, onder voorgeven dat men hem wilde vermoorden, — en regtstreeks van Boni komende, onder bescherming gesteld van het Ned. Ind. bestuur. Op zijn verzoek werd hij naar Macassar gestuurd.

Volgens mededeeling van twee in de kampong Boengi onder Tanette behoorende Boeginezen, die zich hadden aangemeld, om vergunning te erlangen tot het drijven van handel te Badjoa, en om zich aldaar te vestigen, waren te Boni verscheidene menschen aanwezig, die zich gaarne onder bescherming van ons gezag wilden stellen, en zich mede te Badjoa wilden vestigen. Door tusschenkomst van de twee boven bedoelde personen werd hun de verzekering gegeven, dat er tegen hunne voornemens geene bedenkingen bestonden.

Ternate. Den 20sten Augustus werd alhier het berigt ontvangen, dat er ongeregeldheden te Khouw (Halmaheira) plaats hadden, en dat de bevolking het voornemen had, om de aldaar aanwezige handelaren en Ternatanen te vermoorden. Eene commissie, bestaande uit den rijksbestierder, den majoor Wahab, en den kapitein Abdoel Moeid, is daarop met 50 gewapende Ternatanen en 40 Tabellorezen derwaarts vertrokken, om zich met de aldaar aanwezige Ternatanen te vereenigen, terwijl voorts een Soeroehan naar Tobaroe is afgezonden met last aan den Sengadji, om met 100 man naar Khouw op te rukken, bij Sakita post te vatten en daar de komst van een der bovengenoemde rijksgrooten af te wachten.

Het liet zich aanzien, dat het aan de vereenigde magt spoedig zou gelukken, de ongeregeldheden te stuiten en de rust te herstellen. (*Jav. Ct.*)

Soerabaija, 15 September. Onze lezers zullen zich zeker nog wel herinneren, dat wij vroeger melding gemaakt hebben, van 5 menschen, die naby het Tiger Eiland, door het Ned. schip *Koophandel*, kapt. Crevecoeur, opgevischt en hier aangebragt zijn. Dienaangaande deelen wij nog mede, dat een man en eene vrouw alhier zijn overleden, terwijl de drie overigen heden morgen, met de stoomboot *Menado*, naar den Gouverneur der Moluccos zijn opgezonden, om van daar verder naar hunne negorij te worden vervoerd.

Probolingo, 11 September 1859. Naar wij vernemen heeft in de vorige week, op de suikerfabriek Gending in deze residentie, een droevig ongeluk plaats gegrepen, zijnde namelijk de bodem van een der suikerpannen gebroken en daaruit gevallen. Een inlander, die vermoedelijk bij de fornuizen lag te slapen, heeft, door de uitstorting van het kokende nietsap over het geheele ligchaam, vreeselijke brandwonden bekomen, waaraan hij na twee dagen lijden bezweken is. Een ander is mede ernstig aan de voeten verwond, doch voor dezen heeft men alle hoop op herstel. (*Soer. Ct.*)

Algemeen Overzigt.

Rotterdam, 9 Augustus. Het artikel van den heer Granier de Cassagnac, betreffende de fortificatie van Antwerpen, heeft te Parijs een ongunstigen indruk gemaakt. Zelfs de meest gematigden betreuren het, dat door zoodanige artikelen aan de ongerustheid weder voedsel wordt gegeven, die pas voor eenige meerdere kalmte had plaats gemaakt.

De Indépendance Belge wijdt heden een artikel aan de bestrijding van dit betoog en herhaalt de verzekering, dat de Belgische regering volstrekt niet onder Engelschen invloed handelt. Zij wil Antwerpen alleen versterken met het doel, om de neutraliteit van Belgie tegenover iedereen en dus ook tegenover Engeland te kunnen doen eerbiedigen. Belgie is zoo weinig geneigd, om de Schelde en de haven van Antwerpen voor eene Engelsche vloot te openen, dat de plannen tot versterking van Antwerpen juist in dien geest zijn opgemaakt, dat daardoor de aanval aan de zijde der Schelde even moeijelijk wordt gemaakt als die aan de landzijde. Het is met het oog hierop, dat de kamers reeds in 1855 de gelden toestonden, die benoodigd waren voor den aanleg van een zeer groot fort, welks bestemming is, om het passeren der voornaamste doorvaart van de rivier onmogelijk te maken. Reeds in het voorjaar heeft men met het aanleggen van dit fort een aanvang gemaakt, dat een deel zal uitmaken van een geheel stelsel van verdediging. Hierin ziet de *Indépendance* reeds bewijs genoeg, dat Belgie zijne neutraliteit ook door Engeland wil doen eerbiedigen. De *Indépendance* geeft ten slotte de twee volgende vragen ter beantwoording aan den *Constitutionnel*: »Is de fortificatie van Antwerpen nutteloos, hoe komt het dan, dat keizer Napoleon I die fortificatie reeds in 1804, *in het belang der bevolking en van den handel*, als eene onvermijdelijke noodzakelijkheid verklaarde, waarom hij dan ook den aanleg gelastte van vijf nieuwe forten ten noorden der stad? Is de oprigting van een geretrancheerd kamp een Engelsch idée, waardoor de Engelschen in de gelegenheid gesteld worden, om naar willekeur op het vaste land te kunnen ontschepen, hoe komt het dan, dat Napoleon 1, na den inval der Engelschen in Walcheren, de oprigting van een geretrancheerd kamp gelastte, 't geen weinig verschilde van dat, hetwelk in 1848 door de Belgische regering voorgesteld werd en voor een gedeelte in 1851 tot stand kwam?" Het behoeft wel geen betoog, dat men in Belgie het antwoord van den *Constitutionnel* met eene zekere spanning te gemoet ziet.

De conferentie te Zurich heeft gisteren reeds eene zitting gehouden. Men komt meer en meer tot het gevoelen, dat de zittingen eenige weken zullen duren; en waarlijk, de taak der gevolmagtigden zal niet gemakkelijk zijn, als men overweegt, welke bezwaren van alle kanten oprijzen, waaronder men slechts behoeft te noemen de kwestie der verdreven souvereinen en de moeijelijkheden, die uit het presidentschap van den paus moeten voortvloeijen; vooral wanneer het waar is, dat de regering van Z. H. de voorstellen van den hertog de Grammont, ten gunste van hervormingen in een ontwijkenden zin heeft beantwoord.

De *Morning Post* stelt al zeer weinig vertrouwen in de conferentie en blijft van oordeel, dat zij niet in staat zal zijn, de Italiaansche kwestie op te lossen. Deze conferentie kan al de Italiaansche staten niet dwingen, tot eene conferentie toe te treden. Oostenrijk in het ontworpen statenverbond op te nemen, is echter even onmogelijk, als Venetie van het overige Italie te scheiden. En wanneer het staten-verbond niet tot stand komt, dan staat de Italiaansche kwestie op hetzelfde standpunt als in Januarij 1859.

Ook de *Times* is van oordeel, dat de Italiaansche bevolking over haar eigen lot zal moeten beslissen.

Het wordt meer en meer twijfelachtig, of er wel een Europeesch congres tot stand zal komen; althans na de verklaring van lord John Russell in het Lagerhuis, is het niet te verwachten, dat Engeland er deel aan zal nemen.

Volgens brieven uit Weenen, houdt nog altijd het gerucht stand, dat de heer von Bach eerstdaags zal aftreden. Tevens wordt verzekerd, dat de Oostenrijksche regering zich formeel tegen het geprojecteerde congres der groote mogendheden verklaard heeft, hoeveel moeite Frankrijk daarvoor ook heeft gedaan.

De *Wiener Zeitung* gaat voort met artikelen tegen Pruissen te leveren. Gedwongen om te erkennen, dat Pruissen geen ondersteuning aan vredesvoorwaarden schonk, die ongunstiger voor Oostenrijk waren dan de Fransche voorstellen, beschuldigt dit blad Pruissen thans, dat het Duitschland belet heeft aan zijne begeerte, om Oostenrijk te hulp te komen, te voldoen. Het blad gaat zelfs zóó ver van te beweren, dat Pruissen zijn leger alleen heeft gemobiliseerd, om Hanover, Saksen, Beijeren en Wurtemberg in bedwang te houden, die allen op het punt stonden van, ten behoeve van Oostenrijk, naar de wapens te grijpen. — Indien deze bewering van de *Wiener Zeitung* juist is, dan kan Pruissen zich daardoor welligt Oostenrijk tot vijand gemaakt hebben, maar geheel Europa zal het dank verschuldigd zijn dat het, door de kleinere Duitsche staten in toom te houden, een algemeenen oorlog heeft voorkomen.

Volgens het *Frankforter Journal* heeft de Pruissische regering besloten de noodige stappen te doen, ten einde de Duitsche kusten in de Noordzee in behoorlijken staat van tegenweer te doen brengen.

Volgens berigt uit Stockholm, heeft de minister van buitenl. zaken eene circulaire aan de Zweedsch-Noorweegsche gezanten toegezonden, naar aanleiding van het protest door den prins van Wasa, aan de vreemde mogendheden ingediend, bij gelegenheid van de troonsbestijging des konings van Zweden en Noorwegen.

Laatste Telegrafische Dépêches.

Parijs, 11 Augustus. De *Moniteur* bevat de benoemingen in het Legioen van eer, toegestaan aan die militairen, welke zich in den veldslag van Solferino onderscheiden hebben.

Gisteren te 7 uren is de keizer te St. Cloud aang
komen, na vooraf te Plombières de werken, die
het voorgaande jaar bevolen had, te hebben bezoc
Z. M. gezondheid laat niets te wenschen over.
Berlijn, 10 Augustus. De laatste nacht is de a
drang van bloed naar de hersens bij den koning t
genomen; zijn toestand is bedenkelijk. De prins-reg
wordt morgen te Berlijn verwacht.
De *Wiener Zeitung* van den 10den gelooft te kunn
verzekeren, dat de herstelling der italiaansche vorst
in het verdrag van Villafranca, bepaald is.

NEDERLAND.

Van den specialen Correspondent van den Java-Bode

's Gravenhage 9 Augustus 1859.

Algemeen wordt het nog al betreurd, dat de kwes
der spoorwegen niet tot eene oplossing is gekom
Door sommige leden der kamer is daarop nog na
aangedrongen. Of het zal helpen, zal afhangen van
vraag, of de regering gereed zal zijn met haar antwo
op het verslag op de zuiderlijn, dat nu ook het li
heeft gezien. Geschiedt het niet, dan zie ik den
geboren worden, dat het publiek hier, even als in E
geland, met monsterpetitien voor den dag zal komen. Re
nu heeft de kamer van koophandel te Middelbu
aan de Tweede kamer een adres ingediend, dat vo
zien is van 500 handteekeningen. Dit adres heeft e
ter een ander doel, want het strekt om te verzoek
dat de zuiderspoorwegconsessie niet worde aangenom
als de daarstelling van den zeeuwschen weg daar
zoo onzeker blijft, en op zijn vroegst over een elf
jaren zal gereed kunnen zijn.

Of het is om den ouden heer Smits, die telken ja
in zijn »Nederlandschen Spectator" eene spoorwegka
geeft, waarvan de lijnen eeuwig dezelfde blijven,
noodzaken een eind te maken met die parodie
Neêrland's streven, om toch ook eens een spoorweg
deelachtig te worden, weet ik niet. Maar wel kan
u melden, dat de regering aan de Tweede kamer he
gezonden eene uitmuntend bewerkte kaart van ons r
op de schaal van 1:2,000,000, waarop zijn aangeteek
in verschillende kleuren, de bestaande spoorwegen,
spoorwegen in aanbouw, de Noorder en Zuider spo
weg, tot wier aanleg concessie is verleend, de spo
wegen, die bij voorkeur door de concessionarissen v
de Noorder- en Zuider- spoorwegen kunnen wor
aangelegd, en de spoorwegen, tot wier aanleg conc
sien zijn aangevraagd; alles met aanwijzing van
aansluitende lijnen in Hannover, Pruissen en Belgi

Zeker is het, dat de voor eenigen tijd opgeroe
miliciens niet hebben moeten wachten, om met de nieu
spoorweglijnen naar huis te worden gezonden. Na
motie der kamer, die de terugzending dier milici
wenschelijk achtte, is er spoedig een bevel gevolgd,
ze naar hunne haardsteden te laten keeren. Als o
daar in 't hoekje van den haard de reis van Fo
Simons zouden gaan zitten lezen! Maar laat ik
op die uitdrukking vallen, want ook de leden
Staten-Generaal heeten, wanneer zij huiswaarts g
naar hunne haardsteden te zijn.

In verband met al hetgeen er betrekkelijk de op
ping en terugzending der miliciens heeft plaats ge
staat het ontslag van den heer van Meurs als Minis
van oorlog. Verbazing verwekt dit ontslag niet,
alleen in zoo verre slechts die Minister en niet
geheele ministerie aftreedt. Daar dit ontslag zon
dadelijke vervanging plaats had, werden reeds versc
lende personen als zijn opvolger gedoodverwd.
aan liefhebbers voor dergelijke betrekking ontbr
het zelden; dit wordt misschien ook daardoor in
hand gewerkt, omdat zoo menigeen zich een groot
waant, om geen andere reden dan omdat hij, even
Julius Caesar zijn hair heeft verloren of als Cicero e
wrat op den neus heeft. Tot minister van oorlog
thans benoemd de kolonel Jhr. E. A. D. de Casembr
adjudant van den koning in buitengewone dienst.
beweert dat, nu het leger Casembroot tot mi
ter heeft, het zeker niet van honger zal omkomen.
voor mij, die nog altijd dweep met het denkbeeld
een eeuwigdurenden vrede, trots den laatsten oo
ik hoop maar, dat, al hebben wij een nieuwen mi
van oorlog gekregen, er daarom toch geen oorlog
komen; ik zie liever de zonen hunne vaders
grave leiden dan de vaders hunne zonen. Groote v
daarvoor schijnt er ook niet te bestaan, want
Italie ook nog eene mijn gelijk, men houdt er versta
het vuur van verwijderd. 't Ligt te versch in 't ge
gen, wat het al niet verteren kan.

Niettemin gaan de ontdekkingen op het vernielin
bied voort. Zoo schrijft men uit Breda, dat d
dagen de sergeant Bourbon, aldaar bij het 6e. reg
in garnizoen, de zoon van den te Delft gesto
Bourbon, eene uitvinding heeft gedaan, welke
een vooruitgang is op dat terrein en welke daar
ven het rijk eenige duizenden guldens kan besp
Hij heeft namelijk een kogel weten zamen te st
die in onze gewone infanterie-geweren met dez
juistheid kan gebragt worden, als de nieuwe koge
de minié- of Nederl. tirailleurgeweren. Men verz
dat hij die vinding reeds aan het ministerie
kenbaar gemaakt, en dat diensvolgens het veran
van onze gewone in tirailleursgeweren voorloop
de constructie is uitgesteld.

Den naam van Bourbon schrijvende, kan ik
nalaten u te melden, dat de heer Gruau de la
de welbekende en onvermoeide strijder tot verde
van de regten, die volgens hem, de kinderen va
hierboven bedoelden, te Delft overleden, horologie
Naundorff (Bourbon), als kleinkinderen van de
gelukkigen Franschen koning Lodewijk XVI, k
doen gelden, van de tegenwoordigheid van den
Chambord hier te lande gebruik heeft gemaakt, om
den titel: La verité au Duc de Chambord" een
brief aan den afstammeling der Bourbons te rigten,
hij hem in krachtige taal aanspoort, om de aan
van de kinderen van Naundorff te erkennen.

Aan welke zijde men zich ook in dezen scha
moet de standvastigheid bewonderen van den sc

die gedurende zoo vele jaren een strijd heeft volgehouden, die tot nog toe zoo weinig kans van eene overwinning aanbiedt. Misschien denkt hij met Terentius: »Nihil tam difficile est, quin quaerendo investigari possit."

De oppositie, die de benoeming van den majoor Kenrenaer tot Directeur der Delftsche akademie aanvankelijk ontmoette, schijnt bezworen te zijn. 't Was de berg, die een muis baarde. De secretaris van den Raad van bestuur dier akademie, Dr. W. L. Overduijn, die deze benoeming vooral onaangenaam vond, heeft thans het volgend adres aan den koning ingediend:

»Geeft eerbiedig te kennen enz.

»Dat hij, sedert de indiening aan Uwe, Majesteit van zijn adres in dato 10 Julij ll., gelegenheid heeft gehad daarover het gevoelen te leeren kennen, niet alléén van zijne naaste betrekkingen en vrienden, maar ook van anderen bevoegd om daarover te oordeelen, en dat dit oordeel hem niet gunstig is.

»Dat hij ook zelf, tot bedaarder gemoedsstemming teruggekeerd, eene daad moet veroordeelen, hem, als het ware, door den loop der gebeurtenissen afgeperst, en dat hij, zoowel gehoor gevende aan den welmeenenden raad van anderen, als aan zijne eigene overtuiging, niet aarzelt, Uwe Majesteit ook in het openbaar te betuigen, dat het hem grootelijks leed doet, te zijn overgegaan tot eene daad, die bij niemand goedkeuring vindt.

»Dat hij het niet gepast acht, aan Uwe Majesteit den loop dier gebeurtenissen te ontvouwen en in het breede te ontwikkelen, om zich alzoo te verontschuldigen, maar veeleer rekent op de Koninklijke edelmoedigheid en regtvaardigheid, die bijna twintigjarige trouwe en veelal zware diensten, meer zal doen wegen dan een enkelen overijlden stap en dat hij Uwe Majesteit eerbiedigljk verzoekt, het bovenaangehaald adres te beschouwen als niet door hem ingezonden en hem de gevolgen daarvan niet toe te rekenen."

Gij kunt hier genoeg bijdenken en ik mag mij dus wel van de moeite ontslagen achten, er eenige toelichtingen bij te voegen. Ik zal u alleen nog zeggen, dat dezer dagen al de docenten dier akademie hunne opwachting bij den nieuwen directeur gemaakt hebben en sommigen in een adres aan den koning nog hebben verklaard, dat het adres tegen dien directeur buiten hen om is gesteld en openbaar gemaakt.

(*Wordt vervolgd.*)

BELGIE.

Brussel, 8 Aug. Het ministerie Frère-Rogier bevindt zich in verlegenheid, en het ontveinst zich-zelven de moeijelijkheden niet, welke het wets-ontwerp, betreffende de fortificatie van Antwerpen, geboren worden. Aan den eenen kant blijft de koninklijke wil onwankelbaar in zijn besluit, zoodat reeds een beroep is gedaan op de vaderlandslievendheid der vertegenwoordigers, met welk doel zij bijna allen, doch elk afzonderlijk, op het paleis werden ontboden. Aan den anderen kant vallen de fransche bladen het plan tot versterking wegens de exceptionele positie van Belgie, zoo wel uit een staatkundig als uit een geografisch oogpunt beschouwd, vrij hevig aan. De regering zal zich, naar men zegt, hieraan echter niet storen en haar ontwerp handhaven, zoo zelfs dat zij er eene cabinetskwestie van wil maken.

Overigens zegt men, dat koning Leopold zeer verontwaardigd is over de oppositie, welke het ontwerp in de kamers schijnt te zullen ontmoeten.

Er wordt hier veel gesproken van een besluit, dat Napoleon III in 1852 wilde uitvaardigen: *Annexion de la Belgique à la France* (Inlijving van Belgie bij Frankrijk) welk besluit hij toen moet geschorst hebben tengevolge van de raadgevingen van verstandige en doorluchtige personen.

Naar men verneemt, zal de doopplegtigheid van den graaf van Henegouwen aanstaanden Dingsdag plaats vinden.

ENGELAND.

Londen, 8 Augustus. De *Economist* komt even als de *Times* terug op het bekende artikel van den *Constitutionnel*, getiteld: *de ondankbaarheid van Italie*. Eerstgenoemd blad geeft den Italianen in ernstige overweging tot den geest van het artikel door te dringen. Daarin toch wordt gezegd: »*Indien de magtige hand, welke een korten tijd over Italie was uitgestrekt, zich terugtrok*, dan zouden noch de fraaije redevoeringen in het Engelsche parlement, noch partieele opstanden, nog onvruchtbare sympathiën van de liberale partij in Europa, *verhinderen kunnen, dat Oostenrijk andermaal de overheerscher werd van Italie, en dan zou die overheersching zich zelfs uitstrekken van Turin tot Messina.*" Die woorden, aldus zegt de *Economist*, zijn duidelijk. Het was alleen om Italie, en voornamelijk om Sardinie afhankelijk te maken van Frankrijk, dat keizer Napoleon den oorlog begon en daaraan plotseling een einde maakte. Wanneer hij zijn programma trouw ten uitvoer had gebragt en Italie van de Alpen tot de Adriatische zee van de Oostenrijksche overheersching had bevrijd, dan zou hij zijn doel niet bereikt hebben. De keizer is tot de overtuiging gekomen, dat, wanneer hij aan de beweging in Italie vrijelijk haren loop had gelaten, Italie dan sterk genoeg zou geworden zijn, om zich onafhankelijk te maken van Frankrijk. Wat toch zou gebeurd zijn, indien de keizer niet plotseling halt had gehouden? Het leger van den koning van Napels zou aangedrongen hebben op eene toetreding tot de Italiaansche zaak; ook de Paus, al ware het met tegenzin, zou den weg hebben moeten volgen, en zoo zou het vereenigde Italie èn aan Oostenrijk èn aan Frankrijk weerstand hebben kunnen hieden. Maar dit lag niet in het plan van keizer Napoleon; daarom vernederde hij Oostenrijk, doch maakte Italie niet sterk genoeg, om zijne hulp te kunnen ontberen.

Sardinie is nu reeds genoopt geworden, zijne commissarissen uit de hertogdommen en de Romagna terug te roepen. Zal Frankrijk nu gedoogen, dat Oostenrijk de hertogen in Toscane en Modena door wapengeweld herstelt, want in de vredespremilinairen is bepaald, dat die dynastiën hersteld zullen worden. Zal het Sardinie tegen wil en dank nopen tot toetreding tot het staten-verbond, waarin Oostenrijk, eene niet Italiaansche mogendheid, een groot overwigt heeft? Het antwoord op deze vragen moeten wij afwachten. Doch men mag als zeker aannemen, dat keizer Napoleon het een of ander zal doen, om »Frankrijks magtige hand voor Italie noodzakelijk, maar niets om het inderdaad onafhankelijk te maken, zelfs wanneer door die manoeuvre Oostenrijks magt voor den schijn vermeerderd wordt, want hij weet, dat de vrees voor Oostenrijk, eene kracht voor Frankrijk is.

Daarom moet Engeland geen deel nemen aan een congres, tenzij waarborgen worden verkregen, dat noch Oostenrijk, noch Frankrijk voortaan zich in de Italiaansche aangelegenheden mag mengen. Daarin ligt alleen de ware oplossing van de Italiaansche kwestie, zooals zij zich thans voordoet.

Een Italiaansch staten-verbond, zonder toekenning van eenig gezag of eenigen invloed aan Oostenrijk en aan Frankrijk, eene pauselijke regering zonder steun van Fansche of Oostenrijksche troepen — ziedaar de staatkunde, welke Engeland te volgen heeft. Dit is de *conditio sine qua non* voor zijne toetreding tot het congres.

FRANKRIJK.

Parijs, 5 Aug. De keizer heeft den syndicus van de vereeniging der *agents de change* bij zich ontboden, en zich met hem onderhouden over de middelen, die er zouden kunnen aangewend worden, om het algemeen vertrouwen te herstellen en de zaken te verlevendigen.

Men blijft steeds verzekeren, dat de *Moniteur* eerstdaags eene nota in vredelievenden geest zal mededeelen. De aanspraak des keizers, bij gelegenheid van den intogt der troepen, zal zeer gerustellend zijn.

— Er zal eene medaille geslagen worden ter herinnering aan den veldtogt in Italië; deze zal aan allen, die aan dien veldtogt hebben deelgenomen, worden geschonken, en aan een driekleurig lint — de kleuren der Italiaansche onafhankelijkheidsvlag — worden gedragen. Aan dit lint zal een gesp bevestigd worden, waarop de naam zal gegraveerd zijn van den veldslag, waaraan de drager heeft deelgenomen.

— Er waren heden allerlei geruchten in omloop van eene transactie, om aan het verlangen der Italiaansche bevolkingen, betreffende eene vereeniging met Piëmont, te kunnen voldoen; men sprak van eene vereeniging van Modena, Toscane en Parma, van eene gedeeltelijke vereeniging van dit laatste hertogdom met Piëmont, en nogmaals van een huwelijk van den hertog van Savoye, Carignan, met de hertogin van Parma; men voegde er zelfs bij, dat markies de Pallavicino met de onderhandeling dienaangaande belast was.

— De Turcos waren gisteren de helden van den dag. Hunne vreemde gelaatstrekken, maar vooral de roem hunner dapperheid, die hun was voorui̇tgevlogen, maakten, dat zij aller nieuwsgierigheid opwekten. Zij werden van alle kanten aangekeken en hadden moeite zich een weg te banen, wanneer eene groote menigte zich rondom hen geschaard had; die bewondering beantwoordden zij echter met groote onverschilligheid. Zij kunnen zich zeer moeijelijk doen verstaan, want hunne taal is een mengelmoes van Fransch, Italiaansch en Arabisch. Wanneer zij echter wijn of andere sterke dranken verlangen, dan weten zij zich, wel verstaanbaar te maken en schijnen daarbij niet zeer sterk te gehoorzamen aan het gebod des korans, om geen wijn te drinken.

Parijs, 6 Aug. De constituering van den Italiaanschen bond blijft nog steeds vele moeijelijkheden opleveren en telkens komen er nieuwe bij, en juist datgene wat geschikt is, om die moeijelijkheden op te lossen, behoort bijna tot de onmogelijkheden. Zoo zou prins Napoleon zeer veel kans hebben in Toscane tot regerend vorst gekozen te worden, waardoor de vergrooting van het Piëmontesche grondgebied, welke een doorn in het oog is van de overige Italiaansche en van enkele andere Europeaansche mogendheden, zou te niet gedaan worden, maar de keizer mag zoodanige verkiezing niet toelaten, want daardoor zou hij zijn woord, aan Europa voor den oorlog gegeven, niet gestand blijven; hij beloofde toch geen voordeel uit den oorlog te zullen trekken, noch voor hem, noch voor zijne familie. Bovendien beloofde de keizer te Villafranca, de onttroonde vorsten weder in het bezit hunner staten te zullen herstellen.

— In geheel Italië worden thans petitiën geteekend, met het doel om het dictatorschap van geheel Italië aan Garibaldi op te dragen.

— Men zegt dat Mazzini zich in Toscane bevindt.

— Van den eenen kant wordt verzekerd, dat de keizer en de keizerin, den 17den aanstaande, naar de Pyreneën zullen vertrekken, doch van den anderen zegt men ten stelligste, dat HH. MM. van die reis geheel hebben afgezien. Misschien heeft tot die laatste verzekering aanleiding gegeven, het bevel om niet naar Bayonne te vertrekken, dat aan het stoom-adviesjagt *Pelican* is gegeven. Dit vaartuig, dat speciaal voor de pleiziertogten des keizers is bestemd, is den 5den dezer van Cherbourg naar Dieppe vertrokken.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 7 Augustus. De straatgevechten tusschen de Pruissische soldaten aan de eene en de Oostenrijksche en Beijersche militairen aan de andere zijde, waarvan reeds vroeger melding is gemaakt, hebben zich gisteren op eene onrustbarende wijze herhaald. Des namiddags tegen 6 uren zag men in de straten op nieuw de Pruissische en tegelijkertijd ook weder de Oostenrijksche met de Beijersche en Frankforter manschappen zamenscholen, terwijl het tegen 7 uren, in de nabijheid der Friedberger poort, tot een treffen kwam, waarbij er van beide kanten zoo hevig met den sabel op werd ingeslagen, dat een aantal manschappen gewond werden. Terwijl alzoo op genoemde plaats een gevecht op groote schaal werd geleverd, waren in verschillende andere wijken der stad kleinere groepen handgemeen geworden. Wanneer men hierbij in aanmerking neemt dat het straatpubliek, ofschoon het zich niet in die vechtpartijen mengde, evenwel niet minder opgewonden was, dan kan men zich voorstellen, welk een ongewoon straatrumoer dit alles te weeg moest brengen, te meer omdat het niet minder dan drie volle uren aanhield, Zoowel voor de hoofdwacht als te Sachsenhausen, waar de Beijersche troepen in garnizoen liggen, werd de generaalmarsch geslagen, doch zonder dat dit eenig gevolg had, doordien de soldaten zich daarom niet in het minst bekreunden. Er bleef dus voor het oogenblik tot herstel der orde, niets anders over dan het zenden eener zoogenaamde gemengde patrouille, die evenwel te laat kwam. Het is te hopen, dat de militaire autoriteiten ter voorkoming van dergelijke ongeregeldheden, strenge maatregelen zullen nemen.

Weenen, 5 Augustus. Het is waarlijk eene gewaagde onderneming, u tegenwoordig uit onze stad een brief toe te zenden, waarin de regering en haar stelsel niet *quand-même* wordt gehuldigd. Niettegenstaande dit mijn schrijven voorzigtigheidshalve ongeteekend is, durf ik niet verzekeren, of het aan zijn adres zal worden bezorgd. Mogt dit wel het geval zijn, dan zult gij al dadelijk van mij vernemen, dat de censuur hier thans strenger dan ooit is. Dien ten gevolge is de drukpers hier niet bij magte, het buitenland een juist beeld van de tegenwoordige gesteldheid van zaken te schetsen.

Er wordt namelijk niet alleen geen woord gedrukt, dat vooraf niet door de politie is goedgekeurd, maar de dagbladen moeten ook de positieve berigten, ja zelfs redenerende artikels van zoodanige kleur en strekking mededeelen, als de policie het verlangt; het ergste en ergerlijkste daarbij is, dat de ongelukkige redactiën het publiek niet mogen kennis geven of waarschuwen, dat zij op de uitgebreidste schaal onder den invloed der policie staan. Na middernacht worden de morgenbladen naar het bureau van policie gezonden. Na verloop van een uur ontvangt men ze terug. Hier is een artikel gestreken, omdat het een waar, doch onaangenaam feit mededeelt, daar een, omdat het de binnenlandsche staatkunde vlugtig bespreekt, daar eindelijk weder een, omdat het in het buitenland aanstoot zou kunnen geven. Mogt het dagblad zich daaraan niet storen — want er bestaat hier wettig geene censuur — dan wordt het beslag genomen, vervolgens geen proces-verbaal opgemaakt — dit geschiedt nooit — maar gewaarschuwd, geschorst, verboden. Met censuur-gapingen of witte plekken mag het evenmin in het licht verschijnen, zoodat het altijd een behoorlijken voorraad van verscheidenheden tot stopstukken moet hebben. Dezer dagen bevatte een dagblad alhier de onschuldige mededeeling: »In de ...straat heeft een houthakker het hout midden op de straat laten liggen en daardoor de passage gestremd." De phrase werd echter door de autoriteit geschrapt, omdat daarin een verwijt tegen den dienstdoenden policieagent lag opgesloten! Ik zou dit geval met zeer velen kunnen vermeerderen, doch het volgende bijna ongelooflijke voorbeeld van gestrenge censuur is voldoende.

De *Wiener Presse*, waarvan de rigting, in den jongsten tijd minder dan ooit, vijandig aan de regering was, heeft voor eenige dagen eene tweede waarschuwing ontvangen, wegens een daarin over het laatste oorlogstooneel opgenomen artikel, en twee dagen later eene derde, ter zake van het bespreken der deelneming van Lombardije aan de Oostenrijksche schuld.

Den indruk, dien deze waarschuwing — gelijk staande met opheffing — van een onzer meest gelezen dagbladen heeft gemaakt, is onbeschrijfelijk. Dit zal niet verwonderen, wanneer gij verneemt dat dit blad, hetwelk 24,000 abonnés telt, door zijn invloed op de publieke opinie en door zoo vele blijken van opregte en onbaatzuchtige vaderlandsliefde, aan het gouvernement onberekenbare diensten heeft bewezen. Des te lakenswaardiger is deze gestrengheid der autoriteit, naardien genoemde artikelen eigentlijk aan de politiek vreemd waren.

Dat bij zoodanige aantecedenten eene doortastende hervorming tot de vrome wenschen zal blijven behooren, lijdt geen twijfel. Men hoort hier dan ook van eene verandering van regeringsstelsel niet meer spreken. Alleen de geruchten van ophanden zijnde ministeriele wijzigingen willen niet tot rust komen. Het tegenwoordige standpunt is onhoudbaar, de regering moet of vooruit of teruggaan. Zij kan zich of opregt bij den vooruitgang aansluiten, of zich in de armen van de foederatieve partij werpen, en hare wenschen opvolgen. In het laatste geval moet zij aan het thans heerschende beginsel, het idee van den eenheidsstaat, eenige, welligt groote concessiën doen; daardoor zou zij hare stelling, wel is waar, niet tegenover de groote massa der bevolking, maar tot den adel verbeteren.

De herstelling der stenden zou ook de goedkeuring der kerk als ook van alle tegenstanders van het centralisatie-stelsel en van eene te naauwe aansluiting aan Duitschland en zijne regeringsbeginselen, wegdragen. Ten opzigte van de in den laatsten tijd veel besprokene cabinets-vergadering wil men stellig weten, dat de bevrijder van Italie in zijne bekende grootmoedigheid ook de zaak van Oostenrijk tot de zijne gemaakt, en keizer Frans Joseph den raad zou hebben gegeven zijn ministerie overeenkomstig de wenschen der natie te wijzigen. Dienovereenkomstig liggen wij hem even naauw aan het hart, en staan wij even hoog in zijne achting als Sardinië. Of nu deze lezing al dan niet juist is, zooveel schijnt zeker, dat de heeren Bach en Rechberg hunne portefeuilles niet lang meer zullen behouden. Men weet echter nog niet met bepaaldheid te zeggen, wie hunne opvolgers zullen zijn. De daarover in omloop gebragte geruchten zijn zeer verschillend. Het algemeen bekommert er zich echter weinig om, zoolang de regering niet tot de overtuiging zal zijn gekomen, dat het militaire geweld als zoodanig niet toereikend is een staat in den modernen zin des woords te stichten. Daartoe behoort in de eerste plaats een ministerie, dat in beheer, justitie, financiën, onderwijs en staathuishoudkunde, beginselen vertegenwoordigt, die met den tijdgeest strooken — een ministerie niet van zwijgen, maar van spreken. Maar helaas! reeds sedert jaren is ons ministerie het eerste gewend. Nadat men door het onzalig vervolgen van eene absolute en ultrakatholieke politiek, de hegemonie in Italië verloren heeft, zijn de betrekkingen tot Duitschland duisterder en onzekerder dan ooit geworden.

Het ontslaan van hoogere officieren uit de actieve dienst duurt hier nog steeds voort. Naardien de regering nooit op officiële wijze de reden of de aanleiding daartoe mededeelt, kan ik te dien opzigte slechts de geruchten navertellen, volgens welke vele hoofdofficie-

ren, zoowel wegens ongeschiktheid als insubordinatie, hun ontslag hebben bekomen; zoo is graaf generaal Urban uit zijne betrekking ontslagen, omdat hij had geweigerd den wapenstilstand af te kondigen. Ook het verlof van Benedek zal, gelijk men verneemt, door eene definitieve verwijdering worden gevolgd, omdat hij het bevel tot den aftogt bij Solferino had afgekeurd. Voorts beweert men nog altijd, dat de generaals Clam, Nostitz en vrijheer von Launingen voor een krijgsraad zullen teregtstaan, terwijl ten slotte nog eenige andere veldoversten, wier onbedrevenheid in de jongste veldslagen gebleken is, naar een of ander verwijderd kroonland zullen worden verbannen.

Overigens is hier natuurlijk de aandacht het meest op Italië gevestigd, alwaar zich dagelijks meer en ernstiger bedenkingen tegen de herstelling der verdreven hertogen opdoen. Bijzonder luide en krachtig verheft men zijne stem in de pauselijke legatiën tegen de rehabilitatie van het clericale bestuur, b. v. te Bologna, waar onlangs, ten gevolge van een volksoploop en een demonstratief inslaan der vensterglazen van het aartsbisschoppelijk paleis, de aartsbisschop Biela Prela genoodzaakt werd de stad te verlaten. Het zoo veel besproken congres zal een Augiasstal te reinigen hebben; jammer dat het nog slechts een groot vraagteeken is.

— Naar men uit Dortmund schrijft, heeft een portret van Alexander von Humboldt aanleiding tot een interessant proces gegeven. De stadsraad Jacobs, te Potsdam, had namelijk vroeger bij professor Schrader een portret van den vereeuwigden geleerde besteld en van hem ontvangen, onder uitdrukkelijke voorwaarde echter, dat, op verbeurte van 3000 thl, de kunstenaar geene dergelijke beeldtenis meer zou vervaardigen. Desniettemin heeft de heer Schrader een tweede portret von Humbold voor een Amerikaan vervaardigd, op grond waar van thans door den heer Jacobs de voldoening der verbeurde som in regten wordt geëischt. Men gelooft echter, dat hij in het ongelijk zal worden gesteld, naardien het hem geleverde portret von Humboldt in zittende, het daarentegen in staande houding voorstelt. andere.

ITALIE.

Rome, 5 Aug. De berigten uit Rome zijn niet gunstig. De paus wil volstrekt niets weten van den toestand zijner staten, en kardinaal Morichini, die hem de oogen heeft willen openen, werd zeer koel door hem ontvangen. De paus houdt zich bijna den geheelen dag bezig met in zijne kapel te bidden. Op zijn verzoek is de aanval op Bologna en eenige andere groote steden, die zich voor de vereeniging met Piëmont verklaard en de pauselijke ambtenaren verjaagd hebben, uitgesteld; men wil den opstandelingen den tijd laten, van hunne dwaling terug te komen. Het arrest van den specialen raad te Perugia, waarbij 7 burgers ter dood zijn veroordeeld, heeft te Rome een zeer slechten indruk gemaakt. Deze burgers heeten Guardobassi, die bovendien reeds 20.000 scudi boete heeft moeten betalen; baron Danzetta, Baldini, Dr. Berardi, Dr. Bruschi, graaf Cesarei en Dr. Tantini.

WEST-INDIE.

Uit Curaçao schrijft men, per mail van den 9den Julij: „De gezondheids-toestand van Curaçao blijft gunstig. Den 4den ll. is de heer J. D. Crol, benoemd gouverneur van Curaçao en onderhoorigheden, met echtgenoot en 5 kinderen alhier van St. Martin aangekomen. Hij zal den 15den dezer het bestuur overnemen van den heer van Lansberge, benoemd gouverneur van Suriname.

BRITSCH-INDIE.

Dagbladen van Calcutta, tot den 25sten Augustus loopende, melden, dat de tijding van den rampspoed, dien de Engelschen aan de monding der Peiho hebben ondervonden, aldaar eene groote beweging heeft veroorzaakt en dat de Gouverneur-Generaal voor de afzending van troepen naar China alle maatregelen neemt. Het 67ste regiment en en het 3de Buffs van H. M. zijn gereed in te schepen, zoodra daartoe de last zal uitgevaardigd worden. De regimenten Seiks hebben vrijwillig hun dienst voor China aangeboden.

Te Singapore waren geruchten in omloop, dat Rusland zijn lang gekoesterde wenschen van het bezit van Centraal-Azie ten uitvoer begon te leggen. Eene expeditie van 60.000 man moet naar Khiva vertrokken zijn, hetwelk, door zijne geographische ligging, het belangrijkste punt is om vooreerst te bemagtigen. Van Khiva kunnen aanzienlijke troepen, langs den Oxus, tot op korten afstand van Cabul gezonden worden.

CHINA.

Hongkong, 24 Augustus. Uit het Noorden van China ontvingen wij tijding, dat de heer Ward, de amerikaansche minister, door de Chinesche autoriteiten beleefd ontvangen was en Peking had bereikt, waar de uitwisseling der geratificeerde tractaten zoude plaats vinden. Een officier, die hem gedurende de reis vergezelde, zegt, dat de de Chinesche overheden zeer beleefd en voorkomend waren, en verzekerde, dat de regering er op voorbereid en er begeerig naar was, om al de ministers vredelievend en hoffelijk te ontvangen.

UITTREKSEL

uit:

Herinneringen uit het leven van een indisch ambtenaar,

DOOR

E. FRANCIS.

(*Slot.*)

Oogenschijnlijk zou zoodanige regeling voor den kooper meer nadeel dan voordeel opleveren, dewijl hij voor het regt, om de belasting op den oogst te innen, het volle bedrag aan kapitaal moet betalen, dat is: even veel als hem toegestaan wordt te ontvangen; doch wanneer daarentegen in aanmerking wordt genomen, dat de heffing der landrenten thans zeer ongeregeld geschiedt en grootendeels gegrond is op vrijwillige overeenkomsten tusschen de bevolking en de plaatselijke autoriteiten, en dat, bij de waardering dier belasting, zeer onvolledige opgaven van de belanghebbenden-zelven tot maatstaf worden aangenomen, zoo ligt daarin de verzekering opgesloten, dat de kooper van het afgestane regt grooter voordeel dan het gouvernement zal genieten, dewijl deze, door zijn individueel belang geleid, beter de gelegenheid vinden zal om te surveilleren, dat de heffing der belasting worde opgevoerd tot het bedrag, dat werkelijk verschuldigd is, doch waartoe de betrokken landsdienaren de middelen niet onder hun bereik hebben.

Daarenboven zal hij ruimschoots gelegenheid hebben voor eene gunstige aanwending van zijn kapitaal en industrie, tot uitbreiding van den landbouw en handel op het hem toegewezen perceel, ten einde zijne inkomsten langs dien weg te vermeerderen.

Als eene verdere aanbeveling van het voorgestelde mag aangeteekend worden, dat, ingeval de kooper een gepensioneerd ambtenaar of militair is, hij voor zijn ouderdom een rustig bestaan zal vinden en een troostrijken waarborg voor het toekomstig lot van zijn gezin.

Hij, die een perceel in eigendom heeft verkregen, zal door aankoop noch op andere wijzen uitbreiding aan dat perceel mogen geven, zonder toestemming van het gouvernement, zullende in geen geval aan denzelfden persoon eene grootere uitgestrektheid dan vier palen toegestaan worden, vermits eene afwijking van dien regel schadelijk zou kunnen werken op de ontwikkeling der natuurlijke bronnen van den grond.

De belasting, die onder de benaming van landrenten op Java geheven wordt, bedraagt de helft of twee vijfde gedeelten van den oogst, en bestaat uit personele diensten, althans voor zooverre de gouvernements gronden zich uitstrekken, terwijl op de landen, in eigendom afgestaan aan particulieren, de heffing toegestaan wordt van een vijfde deel van den padioogst, zoomede van alle andere voortbrengselen, en een zevende gedeelte der personele diensten.

Aan de nieuwe ondernemers zal slechts toegestaan worden, twee vijfde gedeelte van den padioogst, benevens zoodanige verdere voordeelen, als zullen genoten kunnen worden uit vrijwillige overeenkomsten, onder de goedkeuring van het gouvernement, met de bevolking gesloten.

De bestaande instellingen der dessa's op Java blijven ongeschonden, en de inlandsche bevolking is vrij van alle verpligte dienstbaarheid aan den Europeschen bezitter der dessa's.

In de verhouding tusschen de bevolking en haar hoofden worden geene veranderingen gebragt en zal de bevolking bij voortduring onderworpen blijven aan al die verpligtingen, welke het gouvernement noodig mogt achten, haar in het algemeen belang op te leggen.

Het eigendomsregt der Europesche dessabezitters zal onderworpen zijn aan bepalingen op het zegelregt en dat der successie, zoomede die betreffende de overschrijving van vaste eigendommen; doch zal het van de belasting der verponding vrijgesteld zijn.

Zie daar de grondslagen, waarop onder verbetering, mijns inziens, de vestiging van Nederlanders in Indië rusten moet, ten einde, zonder bestaande regten te schenden of belangen van derden te krenken, het Nederlandsch Europeesch element in Indië uit te breiden, waardoor tevens vele Nederlanders de gelegenheid zullen erlangen, om hun kennis en kapitaal tot eigen voordeel nuttig te bezigen en tevens bij te dragen, om het welzijn van Indie en het moederland te bevorderen.

Het zal wel geen betoog behoeven, om de voordeelen aan te wijzen, die het gevolg zullen zijn van eene dusdanige vermeerdering van het aantal geschikte Nederlanders op Java, aan het hoofd van nijverheids ondernemingen geplaatst; immers de ervaren beoordeelaar der hiervoren aangeprezen maatregelen zal dadelijk in den geest dier voorstellen ontwaren, dat de winstderving van het gouvernement, door afstand te doen van de landrenten, ten bedrage van cc. *f* 10,000.000 's jaars, wordt vergoed door de rente, die gewonnen of bespaard kan worden uit de als kapitaal te ontvangen som, groot *f* 142,857.142, waarmede tot eene belangrijke amortisatie der staatsschulden kan worden overgegaan, terwijl bovendien wegens successie, zegel en overschrijvingsregten belangrijke inkomsten zullen ontvangen worden, die regtstreeks moeten dienen tot vergoeding van de ingetrokken landrenten en ook in finantieelen zin de vermeerderde productie niet kan nalaten, langs velerlei wegen, gunstig te werken op de andere middelen van inkomsten van den staat.

De vestiging van meer Nederlanders in de binnenlanden zal de beschaving der bevolking bevorderen en tevens de weelde vermeerderen onder de Javanen, daardoor, zoowel als door de hulp en voorlichting der ruimer bedeelde en meer verlichte Europeanen, zullen geleid worden tot uitbreiding van hun landbouw en tot verlevendiging van den handel.

De millioenen in de kas van den lande te ontvangen voor den afstand van het heffen der bovengenoemde belasting kunnen niet verloren gaan door staatsomwentelingen, terwijl Java daardoor bovendien als eigendom voor den staat wordt bevestigd en tevens voor een groot gedeelte als particulier-eigendom van het Nederlandsche volk zal beschouwd moeten worden.

Eene verdere opsomming der voordeelen, waardoor zich het boven ontwikkeld stelsel tot vermeerdering van het Nederlandsch Europeesch element op Java aanbeveelt, zou niets meer zijn dan een wijdloopig betoog van ligt bevattelijke zaken; ik eindig alzoo hiermede de uiteenzetting mijner denkbeelden, die ik gaarne aan beter oordeel onderwerp. E. FRANCIS.

Ingezonden Stukken.

STOOMPLOEG.

Samarang, 16 September. Dingsdag jl. woonde Z. Ex. de proef bij, die met den stoomploeg van den Heer *Prosper van den Broek* alhier genomen werd, in de Sawa-velden nabij den Pontjolschen weg. Met blijkbare belangstelling hoorde Z. Ex. de uitleggingen aan, nopens de wijze, waarop de verschillende werktuigen worden aangewend. Deze werktuigen bestaan in eene verplaatsbare stoommachine (locomobile) van 8 paardenkracht, die een windas in beweging brengt, waarop de kabel gewonden wordt, die den ploeg voorttrekt. Deze kabel, ter lengte van één Eng. mijl, wordt in het vierkant gespannen en loopt over schijven, aan elk der 4 hoeken met ankers in den grond bevestigd.

De ploeg verschilt van de ons bekende gewone ploegen en is ingerigt, niet tot het omwerken der aarde, maar tot het snijden van eene laag grond, ter dikte van 12 tot 16 duim, die van den ondergrond losgemaakt, doch niet omgeworpen wordt. Hiertoe dienen drie tanden, die in vorm veel overeenkomst hebben met de lepels van een gewoon anker. Deze wijze van ploegen heeft in de laatste jaren, onder de landbouwers in Engeland, aanleiding gegeven tot vrij wat twist. De uitkomsten echter, door zekeren *Smith*, van *Woolston*, verkregen, hebben voldingend bewezen, dat zij ver de voorkeur verdient boven de gewone wijze van omwerken der aarde, daar zelfs zijne tegenstanders moeten erkennen, dat sedert hare toepassing, *Smith* zijne akkers verbeterd heeft, en de opbrengst zijner velden zoodanig is toegenomen, dat zij een aanzienlijk verschil oplevert met die zijner naburen, die aan de oude wijze van werken de voorkeur meenden te moeten geven.

Naar wij vernemen, is men met den thans hier aanwezigen ploeg in staat, om 22 à 24 bouws te bewerken, zonder de stoommachine en de windas te verplaatsen, hetgeen eene geringe moeite zal genoemd worden, door degenen, die alle bezwaren, aan het ploegen hier op Java verbonden, kennen. Als men nagaat, hoe hard de grond was geworden ten gevolge der nu aanhoudende droogte van ruim 2 maanden, waarin de welgelukte proef genomen werd, dan valt er niet aan te twijfelen, of de uitkomsten, die men van den stoomploeg op Java verkrijgen zal, zullen aan de verwachting beantwoorden.

Na een langdurig vertoeven, waarin Z. E. de Gouv. Gen. alles met de grootste opmerkzaamheid naauwkeurig onderzocht, betuigde Z. E. HD. bijzondere tevredenheid over dit nieuwe werktuig aan den Heer *van den Broek*, terwijl Z. E. tevens daarbij den wensch uitte, dat die heer bij de aanwending daarvan de schoonste resultaten mogt erlangen, met welken wensch zich gewis gaarne een ieder zal vereenigen, die in de welvaart van dit land belang stelt.

Het aanbrengen van verbeteringen toch in den landbouw in deze kolonie, kan gewis niet genoeg gewaardeerd worden en elke poging daartoe verdient dankbare erkenning. Daarom meenen wij hier ook nog te mogen vermelden, dat de Heer *van den Broek*, eigenaar van het bedoelde, nog in geene kolonie aanwezige werktuig, steeds volgaarne kosten en moeiten er voor over heeft, als het geldt om tot vooruitgang werkzaam te zijn, en iets te doen wat ten algemeenen nutte kan strekken.

(*Sam. Ct.*)

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda doorgezeild.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN	DATUM	NAAR
September 18	Hamburg	Wiedeman	J. F. Kalkchloser	Batavia	17 Sept.	Melbourne
„ 19	Engelsch	Roebuok	J. Moers	Manila	4 Aug.	Falmouth
„ —	Amerikaansch	Fearless	E. T. Devens	„	16 „	Boston
„ 20	Engelsch	Caerngorm	J. Ryné	Whampoa	17 „	Londen
„ —	„	Wellington	M. J. Stowlett	Singapore	1 Sept.	„
„ —	Nederlandsch	Jacqueline en Elise	B. Sikkens	Batavia	18 „	Adelaide
„ —	„	Catharine	S. J. Foster	Manila	24 Julij	New-York
„ 21	Amerikaansch	Joshua Bates	D. S. McCallum	New-York	15 Junij	Shanghae
„ —	„	Rintim Fairs	Blish	Shanghae	19 Aug.	New-York
„ —	„	Abigail	R. N. Smith	op Walvischvangst		
„ —	„	Alimira	F. A. Smith	„		
„ —	„	Caroline C. Dow	M. Gewerg	New-York	10 Junij	Singapore
„ —	Nederlandsch	Marij Goddard	J. Harring.	Batavia	20 Sept.	Schiedam
„ —	„	Henriette Wilhelmina	J. H. Bock	„	20 „	Sydny
„ —	Engelsch	Malukoff	P. Wilman	Singapore	11 Aug.	Mauritius
„ 22	Nederlandsch	Smallwood	H. Noles	Batavia	21 Sept.	Padang
„ —	„	Herman de Ruiter	P. S. Feijnt	Amsterdam	24 Mei	Batavia
„ —	„	Kemanglen	J. W. Möller	Sydney	14 Aug.	„
„ —	„	Sirius	H. Mulder	Amsterdam	9 Junij	„
„ —	„	Doelwijk	Swart	Rotterdam	26 „	„
„ 23	Amerikaansch	Jone D. Cooper	James P. Cooper	Melbourne	15 Aug.	„
„ —	„	Wm. Badger	Wm. M. Muxfied	op Walvischvangst		

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN		AGENTEN.
September 21	Nederlandsch	bark	Padang	M. W. Zwart	Singapore	8 Sept.	Landberg, Bez. de Bie & Co.
„ —	Ned. Indisch	stooms.	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	Soerabaija	18 „	Maclaine, Watson & Co.
„ —	„	bark	Justina	Lim Goanling	Cheribon		Buijs, Jacobsen & Co.
„ —	„	schoen.	Apie Maas	Tan Imsoeij	„	19 Sept.	„
„ —	Nederlandsch	bark	Baron van Hardenbroek	Hennij	Soerabaija		Haager & Schuurman.
„ —	Engelsch	schoen.	Harriet	W. Black	Coces Eiland	6 Sept.	Wilson & Co.
„ —	Hamburgsch	bark	Magdalena	Hendricksen	Indramaijo		Metzendorff, Wilmans & Co.
„ 22	Nederlandsch	„	Robertus Hendrikus	R. H. Mulder	Singapore		J Cezard & Co.
„ —	„	„	Valparaiso	H. K. Smit	Samarang		Haager & Schuurman
„ —	Ned. Indisch	„	Alrachmanie	Moh. Sedik	„	17 Sept.	Buijs, Jacobsen & Co.
„ —	H. B. M.	stooms.	Esk	Kapt. R. Mc Clure	Singapore	14 „	
„ 23	Nederlandsch	schip	Zeeploeg	T. H. Kramer	Soesgieslan	14 „	Haager & Schuuman.
„ —	Fransch	„	La Rose		Samarang		Busing, Schröder & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
September 22	Ned. Indisch	brik	Hawil Hair	Sech Baoesier	Soerabaija
„ —	„	bark	Srie Palembang	Tjia Tjiangsin	Palembang
„ —	„	„	Alnoer	Sech Marzoekie	Samarang
„ 23	Nederlandsch	„	Drie Vrienden	L. P. Anderson	Nederland
„ —	„	schip	Yssel	L. Maarschalk	Soerabaija
„ —	„	„	Amsterdam	Herderschee	Nederland
„ —	Ned. Indisch	bark	Djelanie	Said bin Alie	Cheribon
„ —	Engelsch	schip	Monarch	W. Marr	Sydney
„ —	„	„	Kate	A. Grange	Cheribon en Samarang
„ 24	Ned. Indisch	stooms.	Ambon	Vogel	Singapore
„ —	„	„	Samarang Packet	J. F. Scheel	Samarang
„ —	Bremer	schip	Azia	T. Nutzhorn	Nederland
„ —	Fransch	„	Pallas	Dahun	Samarang
„ —	Ned. Indisch	bark	Noorban	Said Djahia	Banka

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Adèle*	H. B. B. Jaski		Haager & Schuurman,
"	"	Zeenimph	J. W. J. Witsen Elias	Amsterdam	"
"	"	Commercie Compagnie	G. J. Bruker	Cheribon	"
"	"	Pauline*	B. J. Post		"
"	"	Henriette*	J. van Loenen		"
"	"	Cosmopoliet*	Westenink		"
"	"	Baron van Hardenbroek*	Hennij	Amsterdam	"
"	,	Valparaiso*	H. K. Smit		"
"	brik	Louise Roeloffina*	Sijbrandi	Tjilatjap	"
"	schip	Zaanstroom	R. L. Schaap		Schimmelpenninck & Co.
"	brik	St. Michael	L. D. Boswijk		"
"	bark	Canton	H. J. Tweehuijs		"
"	"	Euterpe	A. Kuijpers	Soerabaija	"
"	"	Louis Meijer	O. Hazewinkel		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
"	"	Padang	Zwart		"
"	"	Ferdinand en Louis*	J. K. de Weerd		Jacometti & Co.
"	"	Maleijer	Bok		Busing, Schröder & Co.
"	"	Agatha en Maria	W. B. van Zijp	Soerabaija	Dümmler & Co.
"	schoener	Argo	Scherpbier		"
"	schip	Stad Leijden	Dekker		"
"	"	Maria Anna*	Overgaauw	Nederland	van Ommeren, Rueb & Co.
"	brik	H. Willebrordus	de Boer	Nederland	"
"	"	Koerier*	T. A. Rotgans		"
"	bark	St. Jan*	Lammerts		"
"	"	Catharina Maria	J. A. Ballot		"
"	"	Neerlands Koningin	Geerling		"
"	schip	Doctrina en Amicitia	Straatman	Nederland	"
"	"	Philips van Marnix*	E. van Duijn		B. Kopersmit & Co.
"	"	Biesbosch*	J. H. Mugge		"
"	bark	Vriendentrouw*	D. Grevelink		"
"	"	Nicolaas Witsen	B. J. Stoffels		"
"	"	Jacoba Helena*	J. Swart		"
"	"	Sara Alida Maria	S. Stapert		"
"	"	Scheveningen	J. K. Annokkee		"
"	bark	Henriette Elisabeth Susanna*	A. Meijboom		"
"	"	Reijerwaard	W. J. Saiblairolles		"
"	schip	Tonia*	C. F. Zeeman		"
"	"	Kosmopoliet*	J. Bouten		"
"	"	Stad Dokkum*	N. van der Werff		"
"	"	Ouderkerk a/d. Amstel	D. H. Kramer		"
"	"	Phoebus*	de Roever qq		Paine, Stricker & Co.
"	"	Susanna en Elisabeth*	C. Ouwehand		Maclaine, Watson & Co.
"	"	Staatsraad van Ewijck	de Winter		"
"	"	Ottolina	Prange		"
"	schip	Willem de Eerste	T. J. Niedfeld		J. Cezard & Co.
"	bark	Honingbij	van der Valk		"
"	"	Loevesteijn	Vonck		"
"	"	Beurs van Rotterdam	de Vos		"
"	brik	Bengalen			"
Ned. Indisch	schip	Fathool Moebarak*	Said bin Segaf		Buijs, Jacobsen & Co.
"	bark	Saijool Gair*	Sech Basarahiet	Cheribon	"
"	"	Justina*	Lim Goanling	Palembang	"
"	"	Alrachmanie*	Moh. Sedik	Singapore	"
"	brik	Fathus Serocr*	Sech Bagaweer		"
"	schoener	Chieftain*	Kruijmel	Billiton	Reynst & Vinju.
Engelsch	brik	Harriet*	Black	Cocos Eilanden	G Wilson & Co.
"	bark	Gaze Hound*		China	Maclaine, Watson & Co.
Amerikaansch	"	Game Cock*	Jayne	Shanghae	Paine, Stricker & Co.
"	"	Quick Step*	Obell	Singapore	"
Hamburgsch	"	Elise Rübcke*	Boijsen		Metzendorff, Wilmans & Co.
Fransch	schip	Johanna*	Wetzel	Bordeaux	C. Bahre & G. Kinder.
Bremen	"	Fides*	Arfmann		"
Hanover	bark	Esperance*	H. A. Feijen		E. Moormann & Co.
Oldenburg	schoener	Alfred Herman*	W. Brummer	Sydney	"

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een*

Aangekomen schepen te *Indramaijo*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Sept. 5	Ned.	bark	Pieter	Lammerts	Batavia
" 6	"	"	Magdalena	Henrichsen	Soerabaija
" 7	N. I.	"	Yoesserin	Aloewie	Cheribon

Vertrokken schepen van *Indramaijoe*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Sept. 5	N. I.	brik	Atiatool Rachman	Sech Bafadal	Barka
" 6	"	"	Nassree	Said Segaf	Pecalongan
" 8	"	"	Tjeigoan	Po Soenie	Riouw

Aangekomen schepen te *Cheribon*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Sept. 5	N. I.	bark	Alnoer	Alhabsie	Batavia
" 6	"	"	Kim Tianhoat	Goeij Benkiat	"
" 7	"	"	Inghgoat	Ko Haksie	Riouw
" 8	"	"	Saijool Gaer	I-Pek-I	Batavia
" 9	"	stooms.	Samarang Packet	Scheel	"
" 10	"	brik	Cheribon Packet	Massingham	"

Vertrokken schepen van *Cheribon*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Sept. 7	N. I.	bark	Yoesserin	Aloei	Riouw
" 9	Ned.	"	Wilhelmina	G. Poolman	Ned. v. Bat.
" 10	N. I.	stooms.	Samarang	Scheel	Samarang

Aangekomen schepen te *Tagal*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Sept. 5	N. I.	bark	Thae Liong	Tjang Binsik	Cheribon
" 9	"	"	Oengoan	Lim Djenhie	Samarang

Vertrokken schepen van *Tagal*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Sept. 6	Ned.	schip	Amelia Augusta	H. J. v. Marle	Nederland
" 9	N. I.	"	Marzoek	Alhabassij	Pecalongan

Aangekomen schepen te *Pecalongan*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Sept. 4	Ned.	schip	van Galen	J. B. Smit	Tagal
" 9	N. I.	brik	Nasrie Madjit	Achmat Segaf	Indramaijoe

Vertrokken schepen van *Pecalongan*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Sept. 10	Ned.	schoen.	Henriette Wilhelmina	J. W. Bock	Australie

Aangekomen schepen te *Sumanap*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Aug. 29	N. I.	bark	Zein	Balakbal	Soerabaija
" 30	"	brik	Marzoek	Bahawie	"

Vertrokken schepen van *Sumanap*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Aug. 29	N. I.	bark	Baboe Joesoor	Almainie	Padang
" 31	"	schoen.	Belle	Jono	Pasoeroean
Sept. 2	Ned.	bark	Dolfijn	Brandligt	Wijnkoops-b.
" 3	N. I.	brik	Marzoek	Bagawie	Batavia

Aangekomen schepen te *Tjilatjap*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Sept. 8	Ned.	bark	China	Luttenberg	Soerabaija

Aangekomen schepen te *Amboina*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN.
Aug. 1	N. I.	stooms.	Menado	Couteron	Batavia
" 17	"	schoen.	Banda Packet	A. Engko	Timor
" 21	"	"	Dellij	Berend huijsen	Maroeko
" 25	"	"	Ambon	D. Pattijapong	Ceram

Vertrokken schepen van *Amboina*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Aug. 3	N. I.	stooms.	Menado	Couteron	Batavia
" 9	"	schoen.	Dellij	Berendhuijsen	Maroeko
" 29	"	"	Mangale	Lie Tjanglong	Ternate

Kort Handelsberigt van China.

HONGKONG, 24 AUGUSTUS 1859.

De volgende schepen zijn, sinds ons laatste berigt, met ladingen Thee naar Engeland vertrokken:

Van Shanghae, de *Challenger* met 580,000 ℔ en de *Egmont* met 750,500 ℔.

Van Fuhchow, de *Corrienmulzie* met 699,400 ℔ en de *Polmaise* met 1,005,200 ℔.

Van Canton, de *Cairngorm* met 1,054,400 ℔, hetgeen den geheelen uitvoer tot heden op 8,864,700, brengt.

De *Fairy* zeilde met 475,800 ℔ van Shanghae naar de Vereenigde Staten, en de *Sea Star* van Fuhchow met 195,800 ℔, hetgeen een bedrag tot heden van 1,271,600 ℔ uitmaakt. De *Judith* zeilde van Whampoa naar New-York, maar hare Cargo is onbekend.

De *Challenger* vertrok Judith Shanghae met 1,445 balen Zijde naar Engeland, de *Egmont* met 106 en de stoomboot *Cadiz* nam 1,716 balen voor Southampton en 156 voor Marseille in.

De geheele uitvoer naar Engeland bedraagt tot heden 7,231 balen en voor Marseille 281. De vertrekkende stoomboot neemt 1,300 balen voor Southampton en Marseille mede.

Kort Handelsberigt der Philippijnsche Eilanden.

MANILA, 13 AUGUSTUS 1859.

Hennep behield de vorige prijzen van 4 $ 87½ @ 5 $ voor gewone soort 10,000 picols Albay, 6,200 Camarines en eenige weinige picols van andere plaatsen, makende in het geheel 19,300 picols, werden tegen dien prijs van de hand gezet.

Suiker verbetert zich. In Taal en Iloilo vonden eenige verkoopen tegen 3 $ 44, of *f* 25 tot 37 cents boven de vorige prijzen, plaats. 3,000 picols Cebu haalden 3 $ 50; sommige partijen Antigua (de minste soort, welke aan de markt komt) werd voor 2 $ 78 verkocht. Omstreeks 8,000 picols gewone soort worden gezegd voor 5 $ 87½ verkocht te zijn.

Rijst. Hierin vond weinig plaats. Omstreeks 5,000 Cavans Pangasinan werden voor 2 $ 25 genomen.

Gomelastiek. Twee partijen, een van Camarines en een van Romblon, kwamen ter markt, waarvoor nogtans geen prijs geboden is.

Huiden blijven voor China gewild; Buffelhuiden golden 6 $ 75 de picol.

Pek. Een partij Romblon werd voor $ 16 de 100 koeken verkocht, terwijl de zwarte voor $ 10 werden van de hand gezet.

In andere uitvoer artikelen ging niets om.

De uitvoer bedroeg gedurende de laatste 14 dagen:

Naar Engeland	6,000	pic.	Hennep.
" idem	28,000	"	Suiker.
" Australie	10,500	"	"
" China	2,500	"	"
" de Vereenigde Staten	12,000	"	Hennep.
" idem	18,000	"	Suiker.

MARKTPRIJZEN.

TE BATAVIA, DEN 23 SEPTEMBER.

Arak, *f* 38 @ *f* 40,— afgedaan.
Koffij, Java *f* 34,— afgedaan.
———, Padang, niet aan de markt.
Suiker No. 16 *f* 17 @ *f* 17,50.
Jenever A V. H. bij Reynst en Vinju *f* 14,— p. kelder, in Consumptie.
Rijst, Indramaijoe met zakken, *f* 187,50.,—
———, witte Batavia, 1ste kwaliteit, *f* 135,— @ *f* 145,—
———, " " 2de kwaliteit, *f* 110,— @ *f* 130,—
———, Carga *f* 100 @ *f* 105,—
Wisselkoers op Holland, *f* 103½ @ *f* 104%,— Engeland, *f* 11⅛ Singapore *f* 2 75 China *f* 2 80,— @ *f* 2.85 Calcutta *f* 122,— nominaal.
———, Gouvernement, 103%.

TE SOERABAIJA, DEN 19 SEPTEMBER

Suiker *f* 17,—
Koffij, nominaal.
Rijst, (Carga) ℔ koijang *f* 115 @ *f* 130,—
idem (witte) " " *f* 155 @ *f* 170,—
Koehuiden ℔ pic.
Arak ℔ legger *f* 45,—
Olie (Klapper.)
Olie (Katjang.)
Kadjang Matten.
Rotting *f* 8 @ *f* 9,—
Wisselkoers. *f* 103 @ *f* 104 niet afgedaan. Londen 11½.

HANDELSBERIGTEN.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,

VAN DEN 17 TOT EN MET DEN 20 SEPTEMBER 1859.

Aanvoer.

Van Rotterdam per Ned. bark *Euterpe*, gez. Kuipers, agt. Schimmelpenninck en co.

49 st. stav. ijzer, 74 platen do. 12 boss. do. 10 vs. kop. munt, *Gouvernement.*
2 piano's, 20 do. wijn, 34 coll. provisien, 61 do. manufact., *van Ommeren, Rueb en co.*
52 coll. manufact., 150 vs. spijkers, *C. Bahre en G. Kinder.*
150 hammen, 19 coll. kramerijen, 4 kn. do. 25 assen, 350 vs. staal, 60 bn. zakken. 1 kt. koperwerk, 5 do. rood garen, 6 do. ijzerwerk, 1 do. leder, 11 coll. manufact., 1 kt. do. 10 do. geweren en pistolen, 3 do. lampen, 1 do. passementwerk, *B. Andreas en co.*
300 vs. spijkers, 300 kn. glas, 50 ps. dakpannen, *Metzendorff, Wilmans en co.*
20 scheeps ankers, 84 kn. wijn, 4 pijp. madera, *Hunter, Houghton en co.*
60 kn. manufact., *J. Cezard en co.*
50 fust. bier, 9 coll. schrijfbehoeften, 20 bn. manufact., *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
31 kn. papier, 1 do. kramerijen, *G. Kolff en co.*
1 kt. vruchten, 6 do. wijn, 4 do. gipsbeelden, *von Schierbrand.*
2 kn. etiquetten, 992 do. flesschen, *Jonker en Zuur.*
300 vs. boter, 12 kn. en 5 bn. ………… *Gumprich en Strauss.*
1200 keld. genever, 14 kn. eau de cologne, *Haager en Schuurman.*
4 kn. meubelen, *Hester.*
1 kt manufact., 40 vs. zinkwit, 20 kn. doeken, 26 do. pendules, *Pandel en Stiehaus.*
8 kn. papier, *Feltkamp, Mispelblom en co.*
2 kn. wijn, *B. Kopersmit en co.*
1 kt manufact., 48 do. cognac, *Dümmler en co.*
558 platen zink, *Busing, Schröder en co.*
6 kn. manufact., *E. Moormann en co.*
18 coll. manufact., *B. van Leeuwen en co.*
2 ps. wielen en assen, 8 kn. koopmanschappen, 4 do koper en blikwerk, 40 kn. manufact., 200 kn. bier.

Voor Soerabaija.

1 pak galon 126 kn., 200 keld., 1 bl., 21 coll. koopmanschappen, 3 kn. diversen, 27 do. manufact., 4 bn. do. 2 kn. piano's, 50/m. steenen, 1 kt. boeken, 1 do. pijpen, 1 orgel, 1 kt. modewaren, 1 do. kleederen, 11 coll. meubelen, 60 kn. wijn, 11 do. papier, 25 vs. boter, 3 hammen, 1 ps. ger. vleesch, 37 roll. zeildoek, 68 coll. porcelein, 296 vs. spijkers

Van Singapore per Ned. bark *Stad Leyden*, gez. van der Worm, agt. Dümmler en co.

2000 planken, 25 bn. diversen, *van Slooten, Morgan en co.*
14972 planken, *Order.*
12694 planken, *Gasper en co.*
10 bn. manufact., *Busing, Schröder en co.*
12 stoelen, *Cassalette en co.*
17 kn. manufact., 50 vs. zinkwit, 141 ks. blik, *E. Moormann en co.*
1 kt. diversen, *Said Awab Said Bagawie.*
132 vs. spijkers, *Joakim.*
20 vs. verf, 4 kn. chocolaad, *John Pryce en co.*

Van Singapore per Ned. bark *Scheveningen*, gez. Annokkee, agt B. Kopersmit en co.

1000 planken, 1 kt. diversen, *Jalahir.*
35 bn. anijszaad, 6007 planken, *Gasper en co.*
41 bn. zakken, 42 kn. was, 50 zakk anijszaad, 960 planken, 15 kn. castor olie, 58 pakk. garen, 36 bn. zakken, *Joakim.*
102 led. leggers, *Pitcairn, Syme en co.*
2 kn. manufact., *E. Moormann en.*
48 kn. Chin. goederen, *Tjie Kesiang.*
1853 st. spiauter, *Martin, Dyce en co.*
15 kn. manufact., *Busing, Schröder en co.*

Van Nederland per Ned. schip *Kosmopoliet*, gez. Bouten, agt. B. Kopersmit en co.

64 kn. manufact., 40 legg. leggers, 1 kt modewaren, *Order.*
38 kn. provisien, 4 do. modewaren, 301 coll. bier en wijn, 2 kn. speelkaarten, 3 do. diversen, *Gumprich en Strauss.*
1 kt. zijdenwaren, 1 do. portefeuilles, *C. Bahre en G. Kinder.*
50 pakk. zeildoek, 200 kn. wijn, 216 vs. boter, 400 ks. zeep, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
100 hammen, 50 led. leggers, *van Ommeren, Rueb en co.*
357 coll. ………… 50 kn wijn, 25 do. bier, *B. van Leeuwen en co.*
480 vs. boter, 3 kn ossenhazen, 50 do. wijn, 400 slijpsteenen, 33 do. papier, 50 vs. loodwit, 10 ks. kaas, *J. Cezard en co.*
10 kn. wijn, 250 vs. boter, 8 coll. spek en vleesch, *Schimmelpenninck en co.*
328 coll. ijzer-, staal- en koperwerk, 29 bn. zakken, *B. Andreas en co.*
12 coll. manufact., *E. Moormann en co.*
16 coll diversen, *G. Suermondt*
een partij steenkolen, *W Cores de Vries.*
1 kt. ijzerwerk, *Metzendorff, Wilmans en co.*
25 coll. diversen, *Reiss.*
17 kn. diversen, *Batenburg en co.*
2 kn. boeken, *Lange en co.*
1 kt. diversen, *Tiedeman en van Kerchem.*
19 kn. papier, *H. M. van Dorp.*
6 vs. boter, *Göring en co.*
150 kn. wijn, *L Meijer.*
8 kn. kramerijen, *Hunter, Houghton en co.*
8 kn. dranken, *G. Kolff en co.*
20 coll. verfwaren, *Wm. Specht Grijp.*
300 keld. genever, *Reynst en Vinju.*
250 keld. genever, *Haager en Schuurman.*
100 kn. ………. 100 vs. boter, *Engelhard en co.*
14 vs. boter, *Martin, Dyce en co.*
9 kn. galon, *Pandel en Stiehaus.*
5 kn. diversen, *Jonker en Zuur.*
100 vs. boter, *John Pryce en co.*

Van Nederland per Ned. bark *Bengalen*, gez. Planter, agt. J. Cezard en co.

307400 ℔ steenkolen, *N. H. M.*
9 kn. brandspuiten, 48 do. geweren, *Gouvernement.*

Van Amerika per Amerik. *Game Rock*, gez. ……………… agt Paine, Stricker en co.

600 bn. drills, 180 vn. meel, 800 do. harst, 100 do. pik, 100 do. teer, 343 tonn. steenkolen, *Agenten.*

Van Nederland per Ned. bark *Tonia*, gez. Zeeman, agt. B. Kopersmit en co

4 coll. manufact., 100 kn. champagne, 10 do. provisien, 317 coll., 2 kn. verfwaren, eetwaren, kramerijen, kantoorbehoeften, modewaren, kleederen, papier, *Gumprich en Strauss.*
1 kt. diversen, *Maclaine, Watson en co.*
1 kt. diversen, *G. Kolff en co.*
784000 ℔ steenkolen, *W. Cores de Vries.*
400 keld. genever, 2 kn. speelgoed, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
1 kt. manufact., *Niederer.*
1 kt. manufact., *E Moormann en co.*
6 kn. spiegels, 1 do. lederwerk, *Reiss.*
5 kn. stroop, *van Riet en ter Gouw.*
4 kn. modewaren, *E. Rinchon.*
13 kn. wijn, *Wm. Specht Grijp.*
25 led. leggers, 3 bn. woll. dekens, *van Ommeren, Rueb en co.*
27 kn. provisien, 100 keld. lijnolie, 100 vs. boter, 8 kn. zeildoek, *Metzendorff, Wilmans en co.*
200 ks. kaas, *J. Cezard en co.*
8 coll. manufact., 1 do. naaldën, 100 kn. wijn, *C. Bahre en G. Kinder.*
200 vs. boter, 200 ... bier, 300 coll. verfwaren, 100 hammen, 20 vn. spek, *Gezagvoerder.*
7 kn. goederen, *Engelhard en co.*
5 vn. koperdraad, 1 kt manufact., *B. Andreas en co.*
1 bl. manufact., 38 kn. do. *de Jongh.*

Van Japan per Ned. bark *Adèle*, gez. Jaski, agt. Haager en Schuurman.

189 kn. soija, paijongs, zijde, lakwerk, *Pandel en Stiehaus.*
134 kn. soija, 37 do. lakwerk, 1834 zakk. tarwe, 740 kn. was, *Agenten.*
33 coll. diversen, *van der Meulen en co.*
2 coll. Jap. goederen, *Busing, Schröder en co.*
67 coll. Jap. goederen, 12 pakk. do. *Order.*
500 kn. sakky, 915 coll. lakwerk, bezems, porcelein, 227 do. planken, *G. Suermondt.*
630 steenen, 199 coll. ………… *Gouvernement.*

Van Singapore, Riouw en Muntok per N. I. stoomb. *Banda*, gez. Neije, agt. W. Cores de Vries.

20 kn. nagelen, 52 zakk. peper, *Hunter, Houghton en co.*
1 kt. souvereigns, *Pitcairn, Syme en co.*
9 kn. zijden goederen, 1 do. manufact., *Kan Kengtiong.*
3 kn zijde, *Order*
12 kn. koopmanschappen, div. *Arabieren.*
6 kn zijde, *Joakim.*
13 kn. zijde, *Tjoe Kaijsiang.*
1 kt. manufact., *B. van Leeuwen en co.*
40 kn. opium, *N. H. M.*
5 kn. manufact., *C. Bahre en G. Kinder.*
1 kt, geweren, *Plump en co.*
1 kt. boeken, 1 do. specie, *E. Moormann en co.*
4 kn opium, *Purvis en co.*

Van Nederland via Singapore per Ned. bark *Ottilina*, gez. Prange, agt. Maclaine, Watson en co.

25 roll. zeildoek, 3 do sp eren, 50 hammen, 12 coll. touwwerk, 12 water legg. *Agenten.*

Van Singapore.

22 kn. manufact., *E Moormann en co.*

Van Australie per Ned. bark *Wiedeman*, gez Kalkcloser, agt Metzendorff, Wilmans en co.

7271 pic. suiker. *Fraser, Eaton en co.*
100 pic. rijst, 542 do. suiker, 5 do. notenmuskaat, 1 do. foelie, *Maclaine, Watson en co*
1 legg. arak, *Agenten.*

AAN- EN UITVOER TE AMBOINA,

VAN DEN 1 TOT EN MET DEN 29 AUGUSTUS 1859.

Aanvoer.

Van Batavia per N. I. stoomb. *Menado*, gez. Couteron.

300 ks. zeep, 5 do. benzoin, 2 oxh wijn, 2 kn. do. 5 do. provisien, 6 do. bagage, 1 do. manufact., *Van Samarang.*
5 legg. arak, *Van Soerabaija.*
1 kt. meel, 2 do. suiker, 5 do. manufact., 5 do. ijzerwerk, 18 do. provisien, 1 do. kramerijen, 1 do. papier, 2 do. madapoll., *Van Macasser.*
5 kn. dranken, 3 do. manufact., *Van Ternate.*

Uitvoer.

Naar Batavia per N. I. stoomb. *Menado*, gez. Couteron.

f 1000 zilv. munt.
6 ks. diversen, *Voor Samarang.*
f 2000 zilv. munt, *Voor Soerabaija.*
3 ks. diversen, *Voor Timor Koepang.*
9 kn. manufact., 7 vn. meel, *Voor Banda.*

Naar Ternate per N. I. schoener *Mangale*, gez. Lie Tjonglong.

7000 ps. kommen en borden, 25 keld. arak, 100 ps. braadpannen.

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 21 tot en met den 23 September 1859.

Met het Ned. Ind. stoomschip Koningin der Nederlanden Kapt. E. Lewis, de hh. van Delden, McLean, Loudon, Overbeek, E. van Koessler, J. G. Bock, van Groll en Kind, Kapt. Sodenkamp, Mevrouw Erdmans en 2 kinderen, Mejufvrouw Drijaden en Z. M. troepen van Soerabaija.

Vertrokken Passagiers van Batavia,

van den 21 tot en met den 23 September 1859.

Met de Ned. Ind. bark Alnoer, Kapt. Sech Marzoekie, de heer L. J. Pijlor, naar Samarang.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVIA.